

Handboek NVT

Leeswijzer Taalleesland
Nederlands voor het basisonderwijs
op Aruba (klas 3-klas 6)

Leerjaar 4

Thema 9

Winkel in en winkel uit

Colofon

Lidwina Solognier-Lamper (projectleider)

Roelien Hofman

Mirella Wijngaarden

Judith Schnieders

Laura Tonk

Marion Lopez

Wiljan Megens

Met dank aan:

Colegio Conrado Coronel, Colegio San Hose, Frans Teunissen, Aurita Arends, Magriet Pourier, Merle Sint Jago, Wiljan Megens

Uitgegeven door afdeling Curriculum, Directie Onderwijs Aruba

Opdrachtgever: Proyecto Scol Multilingual (PSML)

Handboek NVT

Thema 9 'Winkel in winkel uit' is onderdeel van het Handboek NVT, een aanpassing van de methode Taalleesland voor het vak Nederlands in het Arubaanse onderwijs klas 3-6.

In het Handboek, leerjaar 4, komen alle leerlijnen van Taalleesland aan bod: woordenschat, luisteren en spreken, leesbegrip, stellen, taalbeschouwing en spelling. Daarnaast wordt er in de lessen tijd ingeruimd voor lezen.

De aanpassing betreft onder andere het aantal lessen in verband met de beschikbare lestijd voor het Nederlands in de Scol Multilingual. Bij deze aanpassing is rekening gehouden met het feit dat de leerlingen in de moedertaalmethode 'Festival di Idioma' de taalvaardigheden zullen leren waarop het onderwijs in het Nederlands aansluit.

Andere aanpassingen zijn er met betrekking tot de context: aanpassing aan de Arubaanse context of een verduidelijking van de context met behulp van beelden.

Ook komen taalverschillen Papiamentu – Nederlands aan bod in de desbetreffende lesuitwerkingen, bijvoorbeeld bij verschil in woord- of zinsbouw.

Veel taalplezier!

De projectgroep.

Inhoud Handboek thema 9

Colofon	2
Inhoudsopgave	5
Thema-inleiding	7
Overzicht lesdoelen	8
Lessen	11 - 66
Bijlagen	
- Toetsbladen 9	
- Controletoets	
- Alfabetische woordenlijst	
- Woordenlijst betekenissen	
- Spellinghulp	

In dit thema worden de leerlingen door middel van teksten en tekeningen door allerlei soorten winkels geleid: supermarkten, warenhuizen, dierenwinkels, boekwinkels, rijdende winkels, enzovoort. Hierbij komen zaken aan bod die dichtbij de kinderlijke ervaring staan: met en in een winkelwagentje rijden, de weg zoeken in een warenhuis, zelf boodschappen doen, betalen aan de kassa en dergelijke.

Als contrast wordt een tekst aangeboden over het 'winkelen' van de 'Yanomami-Indianen' in het oerwoud. De leerlingen ervaren zo dat de welgevulde winkel op de hoek niet overal een vanzelfsprekendheid is. Ook in dit thema wordt weer veel aandacht besteed aan de uitbreiding en verdieping van de woordenschat.

Voor het eerst wordt er systematisch aandacht besteed aan het alfabetiseren. De mini-leergang alfabetiseren zal in groep 6 worden voortgezet.

Ieder thema bestaat uit 20 lessen. De lessen 1-4, 6-9, 11-14 zijn taallessen, waarin het lezen van teksten is geïntegreerd; de lessen 5, 10 en 15 zijn spellingslessen; lessen 16/17 zijn toetslessen; lessen 18/19 zijn herhalings-/verdiepingslessen; in les 20 wordt het thema afgesloten.

De leerlingen beheersen aan het eind van thema 9 de volgende taalvaardigheden:

Woordenschat

- het passief en actief kennen van de doelwoorden van thema 9;
- het herkennen van betekenisrelaties tussen de doelwoorden van thema 9.

Taalbeschouwing

- het koppelen van synoniemen en nuanceverschillen in de betekenis van synoniemen herkennen.

Leesbegrip

- inferenties maken met betrekking tot plaats en tijd.

Spelling

- het oefenen van het auditief geheugen en het schrijven van een aantal zinnen en woorden uit al bekende spellingscategorieën.

Didactische tips

Aan het eind van een les staan soms didactische tips. Hierin worden meestal voor leerlingen onbekende woorden aangegeven.

Om deze woorden duidelijk te maken, kunt u te werk gaan volgens de methode die de woordenschatlessen gebruiken.

Een andere tip is om andere woordleerstrategieën te gebruiken:

- langere woorden splitsen in woorden die wel bekend zijn;
- gelijkenis zoeken in woorden in andere talen (Papiamento, Engels, Spaans);
- een vertaling naar het woord in het Papiamento.

Didactische tips kunnen ook tips geven met betrekking tot het bereiken van andere doelen in de lessen.

Overzicht lesdoelen		
Week 1		
Les 1	Luisteren en spreken	- De leerlingen maken kennis met het schema 'Winkel in en winkel uit'.
	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>vuurrood, blozen, de blosjes</i> en <i>lijkbleek</i> .
Les 2	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>vol, halfvol, mager, de afdeling de groenteafdeling</i> en <i>de broodafdeling</i> .
	Leesbegrip	- De leerlingen oefenen het hanteren van de leeswijzer. - De leerlingen oefenen het maken van gevolgtrekkingen met betrekking tot plaats en tijd, en met betrekking tot gevoelens en kenmerken van personen.
Les 3	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de betekenis van het voorzetsel 'per'.
	Luisteren en Spreken	- De leerlingen oefenen het kiezen van het juiste voorzetsel. - De leerlingen oefenen het aangeven van het verschil in betekenis tussen zinnen met gelijkkluidende voor- en achterzetsels.
Les 4	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>het warenhuis, de etalage</i> en <i>de paskamer</i> .
	Luisteren en Spreken	- De leerlingen oefenen het vaststellen van het onderwerp en de deelonderwerpen van een weettekst. - De leerlingen oefenen het informatief luisteren.
Les 5	Spelling	- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de <i>f</i> in <i>v</i> verandert. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met <i>aai, ooi</i> of <i>oei</i> en een /u/-klank.
Week 2		
Les 6	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>het centrum, het stadscentrum, het winkelcentrum</i> en <i>het tuincentrum</i> .
	Leesbegrip	- De leerlingen oefenen het hanteren van de leeswijzer. - De leerlingen oefenen het maken van gevolgtrekkingen met betrekking tot plaats en tijd, en met betrekking tot gevoelens en kenmerken van personen. - De leerlingen oefenen het hanteren van de taal-denkrelatie middel-doel.
Les 7	Taalbeschouwing	- De leerlingen oefenen het herkennen van verkleinwoorden en rubriceren op grond van hun uitgang: -je, -tje, -pje of -etje. - De leerlingen oefenen het opschrijven van het verkleinwoord van zelfstandige naamwoorden in enkel- en meervoud, en andersom. - De leerlingen ontdekken dat er zelfstandige naamwoorden zijn zonder verkleinwoord.
Les 8	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>het artikel, de babyartikelen</i> en <i>de huishoudartikelen</i> .
	Leesbegrip	- De leerlingen oefenen het opzeggen en opschrijven van het alfabet.
Les 9	Taalbeschouwing	- De leerlingen oefenen het omzetten van zinnen in de onvoltooid tegenwoordige tijd naar verleden tijd en omgekeerd (zowel met zwakke als met sterke werkwoorden).
Les 10	Spelling	- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de <i>s</i> in <i>z</i> verandert. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met <i>aai, ooi</i> of <i>oei</i> en een /u/-klank.

Thema 9

Winkel in en winkel uit

Week 3		
Les 11	Stellen	- De leerlingen oefenen het vervangen van een tijds- en plaatsbepaling door een omschrijving.
Les 12	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>de achternaam</i> , <i>de voornaam</i> en <i>de roepnaam</i> .
	Stellen	- De leerlingen oefenen het hanteren van de taal-denkrelatie middel-doel.
Les 13	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>overdekt</i> en <i>in de open lucht</i> .
	Luisteren en spreken 3	- De leerlingen oefenen met de vaardigheid 'een gesprek kort samenvatten'.
Les 14	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>de reclame</i> , <i>aanbieden</i> , <i>lokken</i> en <i>opvallen</i> .
	Taalbeschouwing	- De leerlingen beschouwen de aard en functie van reclame-uitingen.
Les 15	Spelling	- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de <i>f</i> in <i>v</i> verandert. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de <i>s</i> in <i>z</i> verandert. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met <i>aai</i> , <i>ooi</i> of <i>oei</i> en een /u/-klank. - De leerlingen oefenen met het vinden van de persoonsvorm, door de tijd of het
Week 4		
Les 16/17	Diagn. toets	De leerlingen kunnen
	Spelling	- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de <i>f</i> in <i>v</i> verandert. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de <i>s</i> in <i>z</i> verandert. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met <i>aai</i> , <i>ooi</i> of <i>oei</i> en een /u/-klank.
	Taalbeschouwing	- De leerlingen kunnen zinnen in de onvoltooid tegenwoordige tijd omzetten naar verleden tijd en omgekeerd.
	Leesbegrip	- De leerlingen kunnen de taal-denkrelatie middel-doel hanteren.
	Woordenschat	- De leerlingen beheersen de woorden van de woordclusters zowel passief als actief. - De leerlingen beheersen de betekenisrelaties tussen de doelwoorden.
Les 18/19	Herh./verdieping	
	Spelling	- getoetste doelen
	Leesbegrip	- getoetste doel
	Taalbeschouwing	- getoetste doelen
	Woordenschat	- getoetste doel
	Verdieping	- een aantal doelen dat bij de lessen Taalbeschouwing aan de orde is gekomen
Les 20	Thema-afsluiting	- De leerlingen passen de doelwoorden van het thema toe.

Lesinhoud

- De leerlingen maken kennis met het thema ‘Winkel in en winkel uit’.
- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **vuurrood**, **blozen**, **de blosjes** en **lijkbleek**.

Materiaal

Klassikaal

- Woordweb 1, Woordcluster 1

Individueel

- Werkboek 9, bladzijde 1 en 2

Vorbereiding

- Zorg voor een groot vel papier en post-it's
- Rood en blauw potlood

Betekenis van de woorden

vuurrood: Vuurrood is: heel erg rood.

blozen : Als je bloost, worden je wangen rood, bijvoorbeeld van verlegenheid of van schaamte.

de blosjes: Een blosje is een rode vlek op je wangen. Die krijg je bijvoorbeeld van de warmte, of als je je schaamt.

lijkbleek: Als iemand lijkbleek is, ziet hij heel erg bleek. Iemand is bijvoorbeeld lijkbleek als hij heel erg schrikt van iets of ziek is.

Start**10**

U vertelt dat u vandaag aan een nieuw thema begint, namelijk ‘Winkel in en winkel uit’. U legt uit dat er verschillende soorten winkels zijn: een supermarkt, een schoenenwinkel, een dierenwinkel et cetera... U maakt samen met de leerlingen de woordparachute **SOORTEN WINKELS** op het vel papier, waarbij u inventariseert welke soorten winkels de leerlingen al kennen.

Kern – Instructie 1**15**

U leest het volgende verhaal voor:

Voer voor Frederik

Samen gaan Liesje en Tommy naar de Dwarsstraat. Daar is de dierenwinkel van meneer Jansen. Die verkoopt voer voor honden en katten. Maar je kunt er ook konijntjes kopen en cavia's, hamsters, parkieten en kanaries.

Onderweg spreken ze af dat ze niet zeggen dat ze een krokodil hebben. Dat moet een geheim blijven. Ze stappen de winkel binnen en meneer Jansen vraagt: “Zo kinderen, wat kan ik voor jullie doen?”

“We hadden graag vliegen en muggen”, zegt Tommy.

“Waar is het voor?” vraagt meneer Jansen.

“Voor Frederik, meneer”, zegt Tom.

“Ja, dat zal wel”, antwoordt meneer Jansen. “Maar wat is Frederik voor een dier?” “Dat is een eh...”, hakkelt Tommy. Hoe moet hij dat nou zeggen? “Het is een soort...”, vervolgt hij. Dan zegt hij snel: “Voor een krokodil, meneer.” Tommy krijgt een **vuurrode** kleur. Dat hadden ze geheim willen houden, maar wat moest hij anders? Meneer Jansen schudt met zijn hoofd. “Jullie kinderen verzinnen toch ook van alles”, lacht hij.

Liesje zegt gauw: “Tommy maakt maar een grapje. We hebben wormen nodig.” “Meelwormen?” vraagt meneer Jansen. Tommy knikt snel van ja en meneer Jansen loopt naar achteren om de wormen te pakken”.

U stelt enkele vragen over het verhaal en u besteedt aandacht aan het soort winkel. U geeft de leerlingen de gelegenheid hun ervaringen met ‘boodschappen doen’ te vertellen.

De volgende vragen kunnen als richtlijn dienen:

- “Wat vind je van het verhaal?”
- Zou het echt gebeurd kunnen zijn?
- Waarom wilden Tom en Lieke het geheim houden dat ze een krokodil hebben, denk je?
- Wie is er ook wel eens in een dierenwinkel geweest?
- Wat kun je allemaal in een dierenwinkel kopen?”

Kern – Instructie 2	15
----------------------------	-----------

In het verhaal krijgt Tommy opeens een **vuurrode** kleur. Leg uit dat zijn gezicht helemaal rood wordt omdat hij iets zegt wat hij eigenlijk niet had mogen zeggen. U vraagt aan de leerlingen of zij ook wel eens rood worden in hun gezicht en waar dat dan door komt. (schaamte, verlegenheid, de zon, inspanning)

Vervolgens kijkt u samen naar Woordweb 1 en legt u de begrippen **lijkbleek**, **blozen**, **de blosjes** en **vuurrood** uit. U bespreekt nog een keer met de leerlingen waardoor ze rood worden of **lijkbleek**. (schrik, angst, misselijk, ziekte) U schrijft dit op post-it's en plakt deze bij het Woordweb.

Afsluiting	10
-------------------	-----------

U bespreekt met de kinderen opdracht 1 op bladzijde 2 van het Werkboek en de leerlingen maken zelfstandig of in tweetallen de opdracht.

Didactische tip: Hang de woordparachute SOORTEN WINKELS goed zichtbaar op in de klas en vul het woordschema gedurende het thema aan.

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **vol**, **halfvol**, **mager**, **de afdeling**, **de groenteafdeling** en **de broodafdeling**.
- De leerlingen oefenen het hanteren van de leeswijzer.
- De leerlingen oefenen het maken van gevolgtrekkingen met betrekking tot plaats en tijd, en met betrekking tot gevoelens en kenmerken van personen.

Materiaal

Klassikaal

- Woordweb 1, Woordspoor 1
- Woordweb 2, Wordcluster 2

Individueel

- Taalleesboek, bladzijde 117 t/m 118
- Werkboek 9, bladzijde 3 t/m 7

Extra oefening

- Werkboek 9, bladzijde 7, oefening 4 en 5.

Vorbereiding

- Zorg voor post-it's.
- Zorg voor 3 pakken melk, een pak magere melk, een pak halfvolle melk en een pak volle melk.

Betekenis van de woorden

vol:	Als melk vol is, dan zit er veel vet in.
halfvol:	Als melk halfvol is, dan zit er voor de helft minder vet in dan bij gewone (volle) melk.
mager:	Als iets mager is betekent dat dat er weinig of geen vet in zit. Als melk mager is dan zit er weinig vet in.
de afdeling:	Een winkel is vaak verdeeld in afdelingen. Op een afdeling liggen dezelfde dingen bij elkaar. In een warenhuis vind je bijvoorbeeld het speelgoed bij de speelgoedafdeling.
de broodafdeling:	Op de broodafdeling van de supermarkt liggen allerlei soorten brood, broodjes en gebakjes bij elkaar.
de groenteafdeling:	Op de groenteafdeling van de supermarkt liggen allerlei soorten groente bij elkaar.

Start**5**

U kijkt met de leerlingen naar de woordparachute **SOORTEN WINKELS**. U vraagt aan de leerlingen wat ze in de verschillende winkels kunnen kopen en schrijft dit onder de desbetreffende winkel op het vel papier. Breng onder de aandacht dat je bij een supermarkt heel veel verschillende dingen kunt kopen en dat bijvoorbeeld een schoenenwinkel alleen schoenen verkoopt en spulletjes die met schoenen te maken hebben.

Kern – Instructie 1**10**

U legt uit:

“Een supermarkt is een grote winkel waar ze van alles verkopen. Een supermarkt is verdeeld in **afdelingen**. Op een **afdeling** liggen dezelfde dingen bij elkaar. Bijvoorbeeld op **de groenteafdeling** liggen allerlei soorten groente en fruit bij elkaar, op **de broodafdeling** van de supermarkt liggen allerlei soorten brood bij elkaar, op de zuivelafdeling vind je melk en yoghurt, et cetera.”

U laat de leerlingen Woordweb 2 zien. U bedenkt samen met de leerlingen welke **afdelingen** er nog meer in een supermarkt zijn. (vleesafdeling, kaasafdeling, zuivelafdeling) U schrijft de verschillende afdelingen op post-it's en plakt deze bij het Woordweb.

De leerlingen maken opdracht 1 op bladzijde 4 van het Werkboek.

Kern – Instructie 2**5**

U zet drie pakken melk voor u neer op tafel en vertelt dat er drie soorten melk in zitten: **volle**, **halfvolle** en **magere** melk. U vraagt aan de leerlingen op welke afdeling van de supermarkt je melk kunt vinden. U vertelt dat u het liefste **halfvolle** melk drinkt. Die is minder vet dan **volle** melk, en smaakt volgens u meer naar **magere** melk. U bespreekt vervolgens de betekenissen van de nieuwe woorden aan de hand van Woordweb 1. Daarna vraagt u de leerlingen naar hun ervaringen. Bij de vragen laat u steeds weer de nieuwe woorden klinken.

U kunt de volgende vragen stellen:

- Welke melk drink jij?
- Vroeger dacht ik altijd dat **mager** vlees van een **magere** koe kwam en vet vlees van een **vette** koe. Maar dat is natuurlijk niet waar. Wie weet wat **mager** vlees is?
- Eet jij thuis **magere** yoghurt of **volle** yoghurt?

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 3**20**

U zegt:

“In een verhaal valt niet altijd precies te lezen waar het zich afspeelt, of wanneer. Ook staat er niet altijd precies hoe de personen in een verhaal zich voelen. Maar we kunnen al dit soort dingen vaak wel uit een verhaal aflezen. Dat gaan we met het volgende verhaal ook doen.”

U leest met de leerlingen het verhaal 'Een stom briefje' op bladzijde 117 en 118 van het Taalleesboek en u maakt samen met de leerlingen de opdrachten 2.1 t/m 2.4 en 3 op bladzijde 5 en 6 van het Werkboek.

extra opdrachten: - Werkboek 9, bladzijde 7, oefening 4 en 5

Afsluiting	5
-------------------	----------

U laat een aantal kinderen om de beurt proeven van de verschillende soorten melk en vraagt of ze het verschil proeven. Welke melk denken zij dat gezonder is?

Didactische tip: Als het niet lukt om alle opdrachten te maken binnen de tijd, kunt u deze opdrachten mee geven als huiswerk. Geef nooit werk mee dat nieuwe stof bevat.

Antwoorden	
-------------------	--

Werkboek 9, blz. 4 t/m 7

1

De groenteafdeling

de sla

de tomaat

de komkommer

de appels

De broodafdeling

het stokbrood

het bruinbrood

het witbrood

de krentenbol

2.1

een verhaal

2.2

a Ik denk dat Lena ouder is dan vier jaar, omdat ze kan lezen.

2.3

1 in een supermarkt

2 bijvoorbeeld:

Dat weet ik omdat er verschillende afdelingen zijn.

2.4

b Lena is boos.

3

c

extra 4

1 ongerust b Moeder liep angstig zoekend door de winkel.

2 blij d Jhonny's gezicht straalde toen hij de nieuwe voetbalschoenen zag.

3 boos a "En nou niet meer vechten, hoor!"

4 verveeld c "Wat duurt het lang. Gaan we gauw naar huis?"

extra 5

1 een papieren zakje

2 een wandelwagen

3 zijn computer

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de betekenis van het voorzetsel 'per'.
- De leerlingen oefenen het kiezen van het juiste voorzetsel.
- De leerlingen oefenen het aangeven van het verschil in betekenis tussen zinnen met gelijkkluidende voor- en achterzetsels.

Materiaal

Klassikaal

- Woordweb 2, Woordspoor 2

Individueel

- Werkboek 9, bladzijde 8 t/m 14

Extra oefening

Werkboek 9, bladzijde 12 t/m 14, oefening 6 t/m 8

Vorbereiding

- Schrijf de volgende zinnen op het bord:
De appels kosten twintig cent **per** stuk.
Er zijn drie snoepjes **per** kind.
Het kaartje kost vijf florin **per** persoon.
Onze kat eet een keer **per** dag.
We gaan **per** bus naar de stad.

Start**5**

U vertelt dat u vandaag gaat oefenen met woorden zoals aan, op, in, tussen enzovoort. U legt uit dat één woordje vaak de betekenis van een zin kan bepalen.

U geeft als voorbeeld de volgende opdrachten en laat de leerlingen deze uitvoeren:

- "Ga voor je tafel staan.
- Ga achter je tafel staan.
- Ga naast je tafel staan.
- Ga bij je tafel staan."

Kern – Instructie 1**20**

U vertelt dat door de plaats van een woord in een zin te veranderen ook de betekenis van een zin kan veranderen. U bekijkt samen met de leerlingen opdracht 1.1 en opdracht 1.2 op bladzijde 8 in het Werkboek, die dit illustreren.

De leerlingen maken de opdrachten 2, 3 en 4 op bladzijde 9 en 10 van het Werkboek, individueel of in tweetallen.

Kern – Instructie 2**15**

U vertelt dat de leerlingen vandaag een nieuw voorzetsel gaan leren, namelijk het voorzetsel 'per'. U bekijkt met de leerlingen de zinnen die u van tevoren op het bord hebt geschreven en onderstreept in iedere zin het woord 'per'.

U omschrijft de betekenis van de eerste zin: 'Elke appel kost twintig cent.'

U laat vervolgens de leerlingen de betekenis van de overige zinnen omschrijven.

U maakt samen met de leerlingen opdracht 5 op bladzijde 11 van het Werkboek.

extra opdrachten: - Werkboek 9, bladzijde 12 t/m 14, oefening 6 t/m 8

Afsluiting**5**

U beeldt een voorzetsel uit en de leerlingen raden om welk voorzetsel het gaat. Draai de rollen vervolgens om en laat een leerling een voorzetsel uitbeelden. De klas raadt om welk voorzetsel het gaat.

Didactische tip: Maak met de leerlingen een voorzetselposter die u op een duidelijk zichtbare plek ophangt in de klas. Een kant en klare voorzetselposter is te vinden op bijvoorbeeld Pinterest.

Antwoorden

Werkboek 9, blz. 8 t/m 14

1.1

1 b Justin loopt de supermarkt in.

2 a Justin loopt in de supermarkt.

1.2

1 a De boot vaart de haven in.

2 b De boot vaart in de haven.

2

2 De baby kruipt op het kleed.

1 De baby kruipt het kleed op.

1 De man rent de roltrap op.

2 De man rent op de roltrap.

1 De auto rijdt de straat in.

2 De auto rijdt in de straat.

3

1 bijvoorbeeld: Anna loopt het schoolplein op.

2 bijvoorbeeld: Anna loopt op het schoolplein.

1 *bijvoorbeeld: Bob rent de tuin in.*

2 *bijvoorbeeld: Bob rent in de tuin.*

1 *bijvoorbeeld: Juni wandelt het park in.*

2 *bijvoorbeeld: Juni wandelt in het park.*

4

1 *Justin loopt in de winkel.*

2 *Hij zoekt naar de broodafdeling.*

3 *Plotseling ziet hij Max om de hoek.*

4 *Max woont naast Justin.*

5 *Max pest hem altijd met zijn rode haar.*

6 *Snel verstopt Justin zich achter een rek.*

7 *Gelukkig, Max staat al bij de kassa.*

8 *Justin pakt de laatste krentenbollen van de plank.*

5

1 *We gaan naar de stad met de fiets.*

2 *Anna geeft drie snoepjes aan elk kind.*

3 *Op iedere plank is er plaats voor vijf pakken wasmiddel.*

4 *Voor iedere persoon is er één appel.*

extra oefening Werkboek 9, blz. 12 t/m 14

extra 6

1 *naar* 3 *naar* 5 *naar* 7 *naar*

2 *na* 4 *na* 6 *na* 8 *naar*

extra 7

zelfbedachte zinnen met de gegeven voorzetsels

extraplus 8

zelfbedachte zinnen met de gegeven voorzetsels

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **het warenhuis**, **de etalage** en **de paskamer**.
- De leerlingen oefenen het vaststellen van het onderwerp en de deelonderwerpen van een weettekst.
- De leerlingen oefenen het informatief luisteren.

Materiaal

Klassikaal

- Woordweb 3, Woordspoor 3

Individueel

- Werkboek 9, bladzijde 15 en 16

Betekenis van de woorden:

het warenhuis:	Een warenhuis is een grote winkel. Je kunt er van alles kopen. Vaak hebben warenhuizen veel verdiepingen.
de etalage:	Een etalage is een ruimte in een winkel achter een ruit. Je kunt er dingen zien die je in de winkel kunt kopen.
de paskamer:	Een paskamer is een klein hokje in een winkel waarin je kleren kunt passen.

Start**5**

U herhaalt de woordparachute **SOORTEN WINKELS**. Noem verschillende artikelen en vraag steeds in welke winkel je dit zou kunnen kopen.

Bijvoorbeeld:

“Veters voor mijn schoenen: in welke winkel zou ik veters kunnen kopen?”

Kern – Instructie 1**10**

U breidt de Woordparachute uit met **het warenhuis** en u bespreekt de betekenissen van de nieuwe woorden aan de hand van Woordweb 3. Nadat u de woorden hebt uitgelegd gaat u een kort gesprekje met de leerlingen aan. U vertelt iets over uw eigen ervaringen, bijvoorbeeld dat u als kind ooit verdwaalde in een **warenhuis**. Daarbij herhaalt u de woorden opnieuw. Daarna vraagt u de leerlingen naar hun ervaringen. Bij de vragen laat u steeds weer de nieuwe woorden klinken.

U stelt de volgende vragen:

- “Kennen jullie een **warenhuis** op Aruba?” (La Linda)
- “Als je nieuwe kleren gaat kopen, pas je dan de kleren in **de paskamer**?”
- Hoe ziet **de etalage** van een schoenenwinkel eruit? Hoe ziet **de etalage** van een speelgoedwinkel eruit? Wat is het verschil?”

De leerlingen maken opdracht 1 op bladzijde 16 van het Werkboek.

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2

25

U vertelt de leerlingen dat u een paar korte verhaaltjes gaat voorlezen en dat u voorafgaand aan elk verhaaltje één vraag stelt. Na het verhaaltje herhaalt u de vraag. Van het antwoord op de vraag schrijven de kinderen de eerste letter op. Ze moeten dus goed luisteren.

U geeft als voorbeeld:

“De vraag is: Hoeveel overhemden kocht mijn vader? Luister nu goed naar het verhaaltje: Mijn vader ging naar een kledingwinkel. Hij kocht drie overhemden.”

U herhaalt de vraag:

“Hoeveel overhemden kocht mijn vader?”

Nadat u een leerling antwoord hebt laten geven, zegt u:

“Bij dit voorbeeld zou je dus een d moeten opschrijven. De d van drie overhemden.”

Aansluitend leest u verhaaltje 1 voor, na het stellen van de bijbehorende vraag:

“Hoe heet de verkoopster?”

Verhaaltje 1

Fabian staat voor de etalage. Hij voelt in zijn zak. Ja, het briefje van tien florin zit er nog in. Hij stapt de winkel binnen. De verkoopster kent hij wel. Het is Gerda en ze woont vlakbij hem.

Na afloop vraagt u nogmaals:

“Hoe heet de verkoopster?” (Gerda)

De leerlingen schrijven de eerste letter van het antwoord op.

Nu zegt u dat het volgende verhaaltje komt. U stelt vervolgens eerst de bijbehorende vraag:

“Hoe laat stapt Liza de speelgoedwinkel binnen?”

Dan leest u verhaaltje 2 voor.

Verhaaltje 2

Om half elf gaat Liza op de fiets van huis. Haar vriendin Els is jarig. Nu mag ze alleen een cadeautje kopen. Ze kijkt goed uit onderweg. Wel drie keer moet ze stoppen voor een stoplicht. Om elf uur stapt Liza de speelgoedwinkel binnen. Ze weet al wat ze wil kopen voor Els: een kwartetspel.

Na afloop vraagt u nogmaals:

“Hoe laat stapt Liza de speelgoedwinkel binnen?” (elf uur)

Vervolgens leest u verhaaltje 3 voor, na het stellen van de bijbehorende vraag

“Wat zit er in de zwaarste kist?”

Verhaaltje 3

Jani helpt zijn vader in de winkel. Hij moet kisten naar achteren brengen. Eerst tilt hij een kist met mango's op. Oei, die is best zwaar. Hij zet de kist weer neer. Dan eerst de kist met appels maar. Hij probeert de kist met appels op te tillen, maar hij krijgt hem niet eens van de grond. Jani pakt een andere kist. Die kan hij wel tillen. Er zitten komkommers in. Hij brengt de kist naar achteren.

Na afloop vraagt u nogmaals:

“Wat zit er in de zwaarste kist?” (appels)

Daarna leest u verhaaltje 4 voor, na het stellen van de bijbehorende vraag:

“Wie heeft er niets gestolen?”

Verhaaltje 4

Patrick loopt op een middag door het warenhuis. Opeens staat hij stil. Hij ziet vier jongens uit zijn klas. Ze staan bij de snoepafdeling. Het zijn Benjamin, Leo, William en Bernardo. Bart pakt een reep chocolade en stopt die in zijn zak. Ook Willem en Bernardo pakken wat snoep. Er stapt een man op hen af. Hij pakt Bart bij zijn kraag vast.

Na afloop vraagt u:

“Wie heeft er niks gestolen?” (Leo)

Vervolgens vertelt u dat het volgende verhaaltje over een boekenbon gaat. U licht het begrip toe. Daarna leest u verhaaltje 5 voor, na het stellen van de bijbehorende vraag:

“Hoeveel florin was de boekenbon van Anna waard?”

Verhaaltje 5

Anna heeft twee boeken in haar hand. Welke zal ze nemen? Ze weet het niet. De mevrouw van de boekhandel komt bij haar staan. “Die is heel spannend”, zegt ze en ze wijst op het boek met de blauwe kaft. “Dan neem ik die”, zegt Anna blij. “Ik houd van spannende boeken. Hoe duur is die?” “Tien florin”, zegt de mevrouw. Anna geeft de boekenbon. Het is precies genoeg. De mevrouw doet een zakje om het boek. “Veel plezier ermee”, zegt ze.

Na afloop vraagt u:

“Hoeveel florin was de boekenbon van Anna waard?” (tien florin)

Dan leest u verhaaltje 6 voor, na het stellen van de bijbehorende vraag:

“Wie heeft de pen gewonnen?”

Verhaaltje 6

“Kijk eens wat ik cadeau kreeg bij de supermarkt”, zegt mama. Ze houdt een vierkleurenpen omhoog. “Die ga ik tussen jullie verloten. Ik schrijf een getal onder de tien op. Wie dit getal raadt, krijgt de pen.” Ze schrijft wat op een papiertje. “Raad maar”. “Zeven”, zegt Jaime. “Eh...drie!” roept Esther. “Negen”, zegt Patricia. Mama draait het papiertje om. “Hier staat een drie”, zegt ze.

Na afloop vraagt u:

“Wie heeft de pen gewonnen?” (Esther)

Ten slotte leest u verhaaltje 7 voor, na het stellen van de bijbehorende vraag:

“Wat staat er boven aan het lijstje van Theo?”

Verhaaltje 7

“Weet je al wat je voor je verjaardag wilt hebben?” vraagt vader aan Theo. Die haalt een lijst uit zijn zak. “Auto, een doos stiften, een voetbal en een boek over honden”, leest hij op. “Poe, dat is nogal wat”, zucht

vader. “Maar wat wil je het liefst hebben?” “Wat boven aan mijn lijstje staat natuurlijk”, zegt Theo verbaasd.

Na afloop vraagt u:

“Wat staat er boven aan het lijstje van Theo?” (auto)

U laat vervolgens de leerlingen per verhaaltje hun antwoorden noemen en schrijft de bijbehorende letters op het bord:

gealtea

U zegt:

“Van deze letters kun je een woord maken dat heel veel met winkels te maken heeft. Probeer dat woord maar te vinden.”
(etalage)

Afsluiting	5
-------------------	----------

U bespreekt tot slot met de leerlingen welk verhaaltje ze het moeilijkst vonden en welk verhaaltje het makkelijkst en waarom.

Didactische tip: als de leerlingen dit nog moeilijk vinden, kunt u de verhaaltjes ook twee keer voorlezen in plaats van een keer.

Antwoorden	
-------------------	--

Werkboek 9, blz. 16

1

	<u>waar</u>	<u>niet waar</u>
1 Op de begane grond zijn de paskamers.		x
2 Op de eerste verdieping zijn de paskamers.	x	
3 Op de tweede verdieping is de etalage.		x
4 Op de tweede verdieping zijn de wc's	x	
5 Op de begane grond is de etalage.	x	
6 Op de tweede verdieping zijn de kleren.	x	
7 Op de eerste verdieping zijn de tassen		x
8 Op de begane grond zijn de zonnebrillen.	x	

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de *f* in *v* verandert.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met *aai*, *ooi* of *oei* en een /u/-klank.

Materiaal

Klassikaal

Individueel

- Werkboek 9, bladzijde 17 t/m 19

Start**5**

U schrijft de volgende woorden op het bord:

schroev reiz

U vraagt:

“Wie kan iets zeggen over de woorden die ik heb opgeschreven?”
(Het staat raar. Waarom staat het raar? Een *z* en een *v* staan in het Nederlands nooit aan het eind van een woord.)

“Het klopt dat deze woorden zo niet goed zijn geschreven. Maar ze zijn eigenlijk ook nog niet af. Het moet zijn: *schroeven* en *reizen*.”

U vult de woorden aan:

schroeven reizen

“Jullie hebben al eerder geoefend met woorden die op een *s* of *f* eindigen die veranderen in een *z* en een *v* als je die woorden langer maakt. Daar gaan we vandaag ook weer mee oefenen. Verder gaan we het hebben over woorden als *mooier*, *boeien* en *verfraaien*. Wie weet wat er moeilijk is aan deze woorden?” (De *i* klinkt als een /j/ en in elk woord komt een /u/-klank voor die als *e* geschreven wordt.)

Kern – Instructie 1**15**

U vertelt de leerlingen dat ze eerst gaan oefenen met woorden waarbij de *f* in een *v* verandert. U herhaalt de regel opnieuw:

“Als je een woord dat eindigt op een *f* langer maakt, verandert de *f* vaak in een *v*.”

Ze nemen bladzijde 17 van het Werkboek voor zich en u bespreekt oefening 1 en 2. De leerlingen gaan vervolgens zelfstandig aan het werk.

Kern – Instructie 2	20
----------------------------	-----------

U schrijft op het bord:

aai ooi oei

U vraagt:

“Wie kan een kort woord bedenken met *aai*?”

U schrijft enkele van de bedachte woorden onder *aai* op het bord (*saai, haai,* etc). Ditzelfde doet u et *ooi* en *oei*. (*kooi, roei*).

U vraagt nu wat de moeilijkheid bij het schrijven van deze woorden is. (Je hoort */aaj/*, */ooj/* en */oej/*, maar je schrijft *aai*, *ooi* en *oei*.)

U laat hierna de bedachte woorden die op het bord onder *aai*, *ooi* en *oei* staan, langer maken (*saai-saaie; kooi-kooien; roei-roeien*) en schrijft ze op het bord.

U vraagt:

“Wat is er extra moeilijk bij het schrijven van deze woorden?”
(De *e* die je als */u/* uitspreekt.)

U zegt:

“Ik ga nu zinnen voorlezen waarin woorden met *aaie*, *ooie* of *oeie* staan. Jullie moeten dit woord ontdekken en opschrijven bij opdracht 3.1 op bladzijde 18 in het Werkboek. Na elke zin schrijf ik het woord op het bord en controleren jullie of je het woord goed hebt opgeschreven.”

U gebruikt de volgende zinnen:

1	<i>In de zomer bloeien er veel bloemen in de tuin.</i>	<i>bloeien</i>
2	<i>De kinderen strooien kruimels voor de eendjes.</i>	<i>strooien</i>
3	<i>Bovenin de boom maken de kraaien een nest.</i>	<i>kraaien</i>
4	<i>De kleine kinderen knoeien met het eten.</i>	<i>knoeien</i>
5	<i>De dame droeg een rok met plooiën.</i>	<i>plooiën</i>
6	<i>De burensproeien iedere week de tuin.</i>	<i>sproeien</i>
7	<i>Door de storm waaien de takken van de bomen.</i>	<i>waaien</i>
8	<i>We mogen in de klas niet stoeien.</i>	<i>stoeien</i>
9	<i>De hondjes schooien om een lekker hapje.</i>	<i>schooien</i>
10	<i>Katten hebben vaak last van vlooien.</i>	<i>vlooien</i>

Nadat u de woorden opgelezen en nagekeken hebt, vertelt u de leerlingen dat ze verder gaan oefenen met woorden waarin *ooi*, *aai* of *oei* voorkomt met de /u/-klank.

De leerlingen nemen bladzijde 18 en 19 van het Werkboek voor zich en u bespreekt oefening 3.2 en 4 t/m 6. Bij oefening 4 kunt u de eerste woorden samen doen. Daarna gaan de leerlingen zelfstandig aan het werk.

Afsluiting	5
-------------------	----------

U kijkt de oefeningen samen na.

Als afsluiting van de les doet u een woordspelletje. U verdeelt de klas in groepjes en laat de leerlingen per groepje zoveel mogelijk dierenamen bedenken waarin een f, v, aai, ooi of oei voorkomt. Het groepje met de meeste dierenamen heeft gewonnen.

Antwoorden	
-------------------	--

Werkboek 9, blz. 17 t/m 19

1

<i>schroeven</i>	<i>schuiven</i>
<i>stroeve</i>	<i>durven</i>
<i>kluiven</i>	<i>wolven</i>
<i>stijve</i>	<i>druiven</i>
<i>scherven</i>	<i>slurven</i>

2

1 *druiven*, 2 *stijve*, 3 *proeven*, 4 *drijven*, 5 *scherven*, 6 *lieve*, 7 *stroeve*, 8 *blijven*

3.1

De woorden staan in de les.

3.2

bloeien – knoeien - sproeien - stoeien, strooien – plooiën – schooien - vlooiën, kraaien – waaien

4

verfraaien, strooien, verdraaien, bemoeien, toernooien, schooien, kraaien, verknoeien

5

zelfbedachte woorden met de gegeven woorddelen

6

zelfbedachte zinnen bij de plaatjes

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **het centrum**, **het stadscentrum**, **het winkelcentrum** en **het tuincentrum**.
- De leerlingen oefenen het hanteren van de leeswijzer.
- De leerlingen oefenen het maken van gevolgtrekkingen met betrekking tot plaats en tijd, en met betrekking tot gevoelens en kenmerken van personen.
- De leerlingen oefenen het hanteren de taal-denkrelatie middel-doel.

Materiaal

Klassikaal

- Woordweb 3, Woordcluster 3

Individueel

- Taalleesboek, bladzijde 120 t/m 122
- Werkboek, bladzijde 20 t/m 26
- Leeswijzer 2

Extra oefening

- Werkboek 9, bladzijde 25 en 26, oefening 3.1 t/m 5

Vorbereiding

- Zorg voor een tas.

Betekenis van de woorden:

het centrum: Het centrum is het midden van iets. (Teken een cirkel op het bord, zet in het midden van de cirkel een stip en vertel dat dit het centrum is van de cirkel.)

het stadscentrum: Het stadscentrum is het deel van de stad waar je een heleboel winkels en restaurants bij elkaar vindt.

het winkelcentrum: Een winkelcentrum is een soms overdekte plaats waar een heleboel winkels bij elkaar gebouwd zijn.

het tuincentrum: Een tuincentrum is een grote winkel waar je van alles kunt kopen voor de tuin.

Start**5**

U pakt uw tas om er iets uit te halen wat u alleen in **het centrum** van de stad kunt kopen (vulling voor pen, batterij, crème of iets dergelijks). U constateert dat het er niet in zit. U moppert dat u nu weer helemaal naar **het centrum** moet om het te kopen.

Kern – Instructie 1**15**

U legt uit:

“Met het centrum bedoel ik **het centrum** van de stad. **Het centrum** betekent het midden van iets. (Teken een cirkel op het bord, zet in het midden van de cirkel een stip en vertel dat dit het centrum is van de cirkel.) Waarom wil ik naar **het centrum**, naar

het midden van de stad? Omdat in **het stadscentrum** veel te beleven valt. Daar zijn veel winkels bij elkaar, restaurants, cafeetjes, et cetera... Vaak is er ook een plein. Het woord **centrum** betekent midden, maar wordt ook gebruikt om duidelijk te maken dat er veel van hetzelfde te vinden is, bijvoorbeeld: een plek waar je allerlei spullen voor de tuin kunt kopen, noemen we een **tuincentrum**.”

U laat de leerlingen Woordweb 3 zien en vertelt dat het er zo in Nederland uitziet.

U vraagt de leerlingen of ze op Aruba ook centrum's kennen. U schrijft deze centrum's op post-it's en vult het Woordweb aan. (centro medico, centro deportivo)

De leerlingen maken opdracht 1 op bladzijde 21 en 22 van het Werkboek.
extra opdrachten: - Werkboek 9, bladzijde 25 en 26, oefening 3.1 t/m 5

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2

20

U zegt:

“In een verhaal valt niet altijd precies te lezen waar het zich afspeelt of wanneer. Ook staat er niet altijd precies geschreven hoe de personen in het verhaal zich voelen. Maar we kunnen al dit soort dingen vaak wel uit het verhaal aflezen. Hier hebben jullie al vaker een les over gehad.”

U maakt samen met de leerlingen opdracht 2.1 t/m 2.4, op bladzijde 23 t/m 24 van het Werkboek.

U legt de extra oefeningen op bladzijde 25 en 26 even uit en de leerlingen gaan zelfstandig aan het werk. U biedt hulp waar nodig is.

Afsluiting

5

U bekijkt met de leerlingen de plattegrond van de winkel op bladzijde 25 van het Werkboek. U beschrijft een route door de winkel en de leerlingen tekenen de route in de plattegrond. Bijvoorbeeld:

“Je loopt door de schuifdeuren de winkel in. Je gaat door het poortje, naast de eerste kassa. Je loopt naar het einde van deze gang. Je gaat linksaf. Je loopt het derde gangpad in. Je gaat in de rij staan bij de tweede kassa.”

Antwoorden	
-------------------	--

Werkboek 9, blz. 20 t/m 26

1

1 stip 3

2 b een plek waar veel tuinspullen bij elkaar zijn?

3 Farah

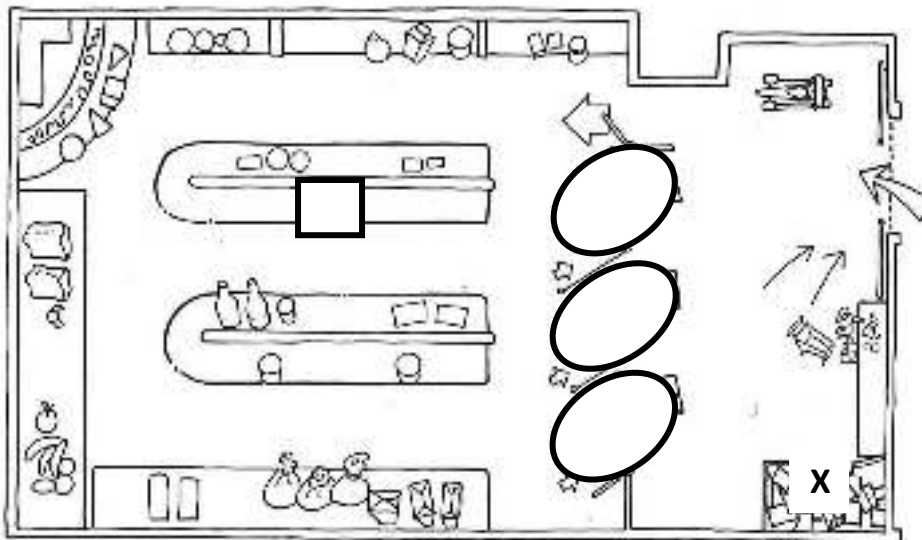
2.1

a 's morgens om acht uur

2.2

De angst staat op haar gezicht.

2.3

1 Er zijn drie kassa's zichtbaar.

2 Het hokje met de lege dozen is in de ruimte voor de kassa's.

3 Het waspoeder staat in het middengedeelte van de winkel achter de kassa's.

(Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.)

2.4

middel

doel

(lege dozen)

hut

pak waspoeder

tafel

pak keukenrollen

kussen

extra oefening, Werkboek 9, blz. 27 en 28

extra 3.1

een verhaal

extra 3.2

bijvoorbeeld:

Harun vindt het niet leuk om folders rond te brengen, want hij is er de hele middag mee bezig.

extra 4

a Iedereen weet dan wat er bij meneer Kara te koop is.

extraplus 5

eigen schema

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het herkennen van verkleinwoorden en rubriceren op grond van hun uitgang: -je, -tje, -pje of -etje.
- De leerlingen oefenen het opschrijven van het verkleinwoord van zelfstandige naamwoorden in enkel- en meervoud, en andersom.
- De leerlingen ontdekken dat er zelfstandige naamwoorden zijn zonder verkleinwoord.

Materiaal

Klassikaal

Individueel

- Werkboek, bladzijde 27 t/m 30

Extra oefening

- Werkboek 9, bladzijde 30, oefening 3 en 4

Start**5**

U noemt enkele leerlingen bij hun naam, maar dan met een verkleiningsuitgang erachter. U zegt bijvoorbeeld:

“Maxje, wil jij even recht op je stoeltje gaan zitten?”

En:

“Jamilaatje, wil jij de boekjes klaarleggen?”

Zo gaat u nog even door. Dan zegt u:

“Deze les gaat over verkleinwoorden, over woorden die ons vertellen dat iets kleiner is dan normaal.”

Kern – Instructie**35****Stap 1**

U maakt samen met de leerlingen opdracht 1.1, op bladzijde 27 van het Werkboek. Vervolgens legt u de opdrachten 1.2, 1.3 en 2 uit en laat de leerlingen deze opdrachten zelfstandig of in tweetallen maken.

Stap 2

U controleert en bespreekt samen met de leerlingen de antwoorden.

Stap 3

Daarna schrijft u de volgende zinnen op het bord. U onderstreept de woorden ‘appels’ en ‘fruit’.

1 Meneer Kees verkoopt appels.

2 Meneer Kees verkoopt fruit.

U vraagt aan de leerlingen om van de onderstreepte woorden een verkleinwoord te maken. De leerlingen zullen 'ontdekken' dat dit bij zin 1 wel gaat (appeltjes), maar bij zin 2 niet ('fruitje' bestaat niet).

Hierna schrijft u de volgende woorden op het bord en vraagt de leerlingen alleen die woorden op te schrijven die *geen* verkleinwoord kunnen krijgen.

groente* thee* pot pap
bloemkool koek hagel* geld*
koffie* jam* melk* portemonnee

De woorden met een * hebben (meestal) geen verkleinwoord.

extra opdrachten: - Werkboek 9, bladzijde 30, oefening 3 en 4

Afsluiting	5
-------------------	----------

U speelt het 'Verkleinwoordenspel' met de leerlingen. U kiest een voorwerp uit de klas, benoemt het voorwerp, loopt de klas rond en geeft het voorwerp aan een leerling. Deze leerling zegt welk verkleinwoord bij het voorwerp hoort. Hij mag vervolgens een nieuw voorwerp kiezen en dit doorgeven aan de volgende leerling, etcetera...

Antwoorden	
-------------------	--

Werkboek 9, blz. 27 t/m 30

1.2 en 1.3

1 *wagentje (wagen)*

4 *karretje (kar)*

7 *flesje (fles)*

2 *lijstje (lijst)*

5 *koekjes (koeken)*

8 *briefje (brief)*

3 *boontjes (bonen)*

6 *broodjes (broden)*

2

-je

hokje

doosje

snoepje

boodschapje

dopje

-tje

winkeltje

wagentje

rijtje

deurtje

-pje

kraampje

schuimpje

boompje

-etje

mannetje

karretje

extra 3

(mannetje)

klantje

lichtje

fabriekje

foldertje

dametje

(mannetjes)

klantjes

lichtjes

fabriekjes

foldertjes

dametjes

extraplus 4

bijvoorbeeld: *berg* → *bergje*, *bos* → *bosje*, *kasteel* → *kasteeltje*, *toren* → *torentje*

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **het artikel, de babyartikelen en de huishoudartikelen**.
- De leerlingen oefenen het opzeggen en opschrijven van het alfabet.

Materiaal

Klassikaal

- Woordweb 4, woordcluster 4

Individueel

- Werkboek, bladzijde 31 t/m 34

Vorbereiding

- Zorg voor post-it's.
- Zorg voor wat schoonmaakmiddelen (vaatdoekje, spons, bezem, emmer, dweil).

Betekenis van de woorden:

het artikel:	Een artikel is een ding dat je in een winkel kunt kopen.
de babyartikelen:	Babyartikelen zijn dingen die je kunt kopen voor baby's, zoals een flesje, luiers of babykleertjes.
de huishoudartikelen:	Huishoudartikelen zijn dingen die je kunt kopen om het huishouden mee te doen, zoals een stofzuiger, een stoffer en blik en een dweil.
het huishouden:	Het huishouden is al het werk dat in huis gedaan moet worden, zoals stofzuigen, eten koken en afwassen.

Start**5**

U zet de schoonmaakartikelen bij elkaar. Vervolgens plakt u er een prijsje op. Als u klaar bent, zegt u:

“Zo, de winkel is geopend!”

Kern – Instructie 1**15**

U vertelt:

“Ik heb een winkel met **artikelen** om het huishouden mee te doen. Ik verkoop al deze spullen.”

U pakt een voorwerp en zegt:

“Kijk, dit **artikel** kost elf florin, erg handig. En dat **artikel** kost maar 5 florin.

Een **artikel** is een ding dat je kunt kopen. Elk **artikel** heeft een prijsje. Deze **artikelen** zijn voor het huishouden bedoeld. Het zijn **huishoudartikelen**. Maar als je allemaal **artikelen** voor baby's ziet, heten dat **babyartikelen**. Je hebt dus verschillende soorten **artikelen**.”

U laat de leerlingen Woordweb 4 zien.

U vraagt de leerlingen of zij nog meer **artikelen** kunnen bedenken bij **babyartikelen** en **huishoudartikelen**. U schrijft de antwoorden van de leerlingen op post-it's en plakt deze op het Woordweb.

De leerlingen maken opdracht 1 en 2 op bladzijde 32 en 33 van het Werkboek.

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2	20
----------------------------	-----------

U zingt het abc-lied. U zegt:

“Leuk, he? In deze les gaan we met het alfabet, het a-b-c, oefenen. We gaan leren waarom dat handig is.”

Stap 1

U maakt samen met de leerlingen opdracht 3.1 en 3.2 op bladzijde 34 van het Werkboek.

Stap 2

U zegt:

“Wendy vindt na de hulp van de mevrouw heel vlug waar ze moeten zijn. Hoe kan ze dat zo snel vinden?” (Ze kent het alfabet en weet dat de s na het midden van het alfabet staat. Ze hoeft daarom het eerste stuk van het bord niet te lezen.)

U vraagt nu wie van de leerlingen het alfabet kent en geeft enkele leerlingen een beurt.

Stap 3

U introduceert het abc-lied door het enkele keren voor te zingen.

U wijst de leerling op het volgende:

“Letter 25 van het alfabet wordt in het liedje ‘ij’ genoemd. Dit is eigenlijk niet juist. Het is de Griekse ‘y’ en die wordt zonder puntjes geschreven. Een woord met ‘y’ is bijvoorbeeld ‘baby’. De Nederlandse ij bestaat uit twee letters: de ‘i’ en de ‘j’.”

Vervolgens neemt u 6 regels van het lied over op het bord:

abcdefg
hijklmnop
qrstuvw
xyz die doen ook mee
abcdefg
dit is het hele abc

U leert de leerlingen nu het lied aan. U kunt dit op de volgende wijze doen:

- U zingt het lied nog een keer voor.
- De leerlingen zingen regel 1 en 5 mee.
- De leerlingen klappen regel 3 en 4 ritmisch mee.
- De leerlingen zingen regel 1 en 2, u zingt regel 3 en 4 en de leerlingen zingen regel 5 en 6.
- De leerlingen klappen het hele lied.
- De leerlingen zingen het hele lied.

U vult Woordweb 4 aan met speelgoedartikelen en laat de kinderen een paar speelgoedartikelen bedenken.

Afsluiting	5
-------------------	----------

U wijst nu een groepje leerlingen aan. Dit groepje zegt regel 1 ritmisch in koor op. Een ander groepje volgt op dezelfde wijze met de tweede regel. Etcetera...

Didactische tip: Verwarrend is soms het gebruik van de ij en de y. In deze methode wordt er van uitgegaan dat de ij bestaat uit de i en de j. Ook het woordenboek is vaak zo ingericht. De y staat tussen de x en de z.

Antwoorden	
-------------------	--

Werkboek 9, blz. 32 t/m 34

1

1 de huishoudartikelen, de babyartikelen

2

de huishoudartikelen

(het afwasmiddel)

de stofzuiger

het stoffer en blik

de babyartikelen

(het kinderbedje)

de luiers

de speen

3.1

de speelgoedafdeling

3.2

b Ze zegt dat ze bij de S van speelgoed moeten kijken.

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het omzetten van zinnen in de onvoltooid tegenwoordige tijd naar verleden tijd en omgekeerd (zowel met zwakke als met sterke werkwoorden).

Materiaal

Klassikaal

Individueel

- Taalleesboek 2, bladzijde 125
- Werkboek 9, bladzijde 35 t/m 40

Extra oefening

- Werkboek 9, bladzijde 38 t/m 40, oefening 5 t/m 7

Opmerking: U gebruikt de termen tegenwoordige en verleden tijd.**Start****5**

U legt uit:

“In deze les gaan we dingen die vandaag gebeuren, opschrijven alsof ze gisteren gebeurden. En dingen die gisteren of vroeger gebeurden, gaan we opschrijven alsof ze vandaag gebeuren. We zetten de tegenwoordige tijd om in de verleden tijd en andersom.”

Kern – Instructie**35****Stap 1**

Op het bord tekent u een ballon met een touwtje eraan die wegvliegt in de lucht. Daaronder een uitgestrekte arm. U vraagt:

“Welke zin hoort bij deze tekening? *Ik heb een ballon* of *Ik had een ballon?*” (Ik had een ballon.)

“Is dit tegenwoordige tijd of verleden tijd?” (verleden tijd)

Stap 2

U schrijft de volgende zin op het bord:

Ik kom vandaag bij je.

U vraagt:

“Is deze zin geschreven in de tegenwoordige tijd of in de verleden tijd?” (tegenwoordige tijd)

“Schrijf deze zin in de verleden tijd.” (Ik kwam gisteren bij je)

Stap 3

U maakt samen met de leerlingen de opdrachten 1 t/m 4 op bladzijde 35 t/m 37 van het Werkboek.

extra opdrachten: - Werkboek 9, bladzijde 38 t/m 40, oefening 5 t/m 7

Afsluiting**5**

U maakt twee kolommen op het bord. Aan de ene kant schrijft u 'tegenwoordige tijd' en aan de andere kant 'verleden tijd'. Vervolgens zegt u een zin in de tegenwoordige of verleden tijd en u vraagt in welke tijd deze zin staat. De leerlingen gaan bij de juiste kolom staan. De leerlingen die bij de verkeerde kolom staan, zijn af en moeten bij de volgende zin blijven zitten.

Didactische tip: In de les staat vaak 'Maak samen met de leerlingen...'. Als leerkracht kunt u het beste het niveau van uw leerlingen inschatten. Als u denkt dat uw leerlingen de opdrachten individueel kunnen maken, dan is dat natuurlijk ook een optie die u kunt kiezen.

Antwoorden

Werkboek 9, blz. 35 t/m 40

1

- 1 b Tim was gisteren bij de supermarkt.
- 2 b Hij keek er gisteren naar.
- 3 b Tim las het gisteren.

2.1

a In regel 1 t/m 5 staan allemaal verleden tijd zinnen.

2.2

1 staat 2 kijkt 3 is 4 hangt 5 leest, staat

3

het woord klinkt anders

zag

zat

liepen

keken

het woord wordt langer

voelde

wachtte

rende

miste

4

1 was 2 was 3 droeg 4 zag

extra 5

- 1 Tim doet de flessen in de mand.
- 2 Tes hielp niet mee.
- 3 Tim breekt de fles per ongeluk.
- 4 Hij schreeuwde tegen Tes.

extra 6

zelfbedachte zinnen met de gegeven woorden

extraplus 7

c Tim rook de geur van een pijp.

f Er vlogen vogels naartoe.

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de s in z verandert.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met *aai*, *ooi* of *oei* en een /u/-klank.

Materiaal

Klassikaal

Individueel

- Werkboek 9, bladzijde 41 t/m 43

Start**5**

U herinnert de leerlingen aan de les waarin ze geoefend hebben met woorden waarbij de *f* in een *v* verandert als je ze langer maakt. U vraagt hen of ze een voorbeeld daarvan kunnen geven. (*dief-dieven*, *lief-liever*, *braaf-brave*)

U vertelt hen dat er nog een letter is die verandert als een woord langer wordt: de *s*. U vraagt de leerlingen in welke letter die verandert (de *z*) en of ze woorden kennen die dat hebben. (*baas-bazen*, *glas-glazen*, *huis-huizen*, *boos-boze*).

U vertelt dat ze oefeningen gaan maken met die woorden, dus die van een *s* in een *z* veranderen of andersom. Ook zegt u dat ze gaan oefenen met woorden met de klank *aai*, *ooi* of *oei*.

Kern – Instructie 1**15**

U bespreekt de oefeningen 1 en 2 op bladzijde 41 van het Werkboek met de leerlingen. U maakt de eerste twee zinnen gezamenlijk. Daarna kunnen de leerlingen de oefeningen in tweetallen afmaken. Het nakijken doet u weer klassikaal, waarbij u de antwoorden op het bord schrijft. De leerlingen kunnen vervolgens controleren of ze het goed geschreven hebben en hun antwoord eventueel verbeteren.

Oefening 3 op bladzijde 42 geeft u als een dictee. U leest de zinnen voor en de leerlingen vullen de juiste letter in: *s* of *z*. Bij het voorlezen let u extra op de uitspraak van de *s* en de *z*.

U kijkt de oefening gezamenlijk na.

Kern – Instructie 2	15
----------------------------	-----------

U leest de volgende zin voor:

“Ik gooi de bal naar Maaïke. Maar ... oei! De bal gaat dwars door een ruit. Nu zwaait er wat!”

U zegt:

“Als je goed geluisterd hebt, weet je over welke woorden het in deze les gaat. Wat denken jullie?” (woorden met *aai*, *ooi* en *oei*)

U schrijft de woorden uit de zinnen op het bord:

gooi Maaïke oei zwaait

U herinnert de leerlingen aan de vorige spellingsles waarin zij woorden met *aai*, *ooi*, *oei* hebben geoefend waarin ook de /u/-klank voorkwam. U wijst hen op het woord *zwaait*. De *aai*, *ooi*, *oei* kan dus ook met andere letters in woorden staan.

U zegt:

“Ik ga nu een oefening met jullie doen om te kijken of jullie die *aai*, *ooi* en *oei* goed kunnen herkennen in een woord. Jullie moeten dus goed luisteren. Ik lees een aantal woorden voor en jullie moeten je hand opsteken als je een woord met *aai*, *ooi* of *oei* hoort.”

U leest de volgende woorden voor en let goed op of de leerlingen op het juiste moment hun hand opsteken en dus de verschillende klanken kunnen onderscheiden:

- <u>fraai</u>	- proost	- haas
- zwaan	- <u>prooi</u>	- <u>taai</u>
- doos	- <u>foei</u>	- ontdooien
- zwaait	- poes	- <u>stoei</u>
- <u>fooi</u>	- hoe	- <u>baai</u>

De leerlingen nemen het Werkboek voor zich op bladzijde 42 en 43. U bespreekt de oefeningen 4.1 t/m 6.2 en laat deze vervolgens zelfstandig maken. U helpt de leerlingen waar dat nodig is.

Afsluiting**10**

U kijkt de oefeningen samen na en u bespreekt wat de leerlingen moeilijk/makkelijk vonden.

Antwoorden

Werkboek 9, blz. 41 t/m 43

1

1 vier kiezen, 2 de huizen, 3 drie kromme buizen, 4 een paar nieuwe laarzen, 5 wij verhuizen, 6 een grijze lucht, 7 vieze doekjes, 8 vazen met bloemen

2

1 advies, 2 baas, 3 beurs, 4 bewijs, 5 boos, 6 buis, 7 dwaas, fornuis

3

1 roos – rozen, 2 verbazen – baas, 3 vieze – vies, 4 glazen – glas, 5 reus – reuzen, 6 vaas – vazen, 7 wijs – wijze, 8 matroos – matrozen, 9 prijs – prijzen, 10 laarzen – laars

4.1

1 vervelend – saai, 2 een vis – haai, 3 mooi – fraai, 4 ik wuif – zwaai, 5 ik keer – ik draai

4.2

1 saaie, 2 haaien, 3 fraaie, 4 zwaaien, 5 draaien

5

1 kooi, 2 kraai, 3 stoeit, roeit, 4 foei, knoei 5 nooit

6.1

de kraai – de haai – ik zwaai

ik roei – ik naai – de kooi

6.2

kraaien – haaien – zwaaien

roeien – naaien – kooien

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het vervangen van een tijds- en plaatsbepaling door een omschrijving.

Materiaal

Klassikaal

- Woordweb 1, Woordcluster 1

Individueel

- Werkboek 9, bladzijde 44 t/m 46

Extra oefening

- Werkboek 9, bladzijde 46, oefening 3 en 4

Start**5**

U zegt:

“In deze les gaan we leren op te schrijven wanneer iets gebeurt en waar iets gebeurt, zonder het precies te zeggen.

Ik zeg een zin en jullie moeten raden wanneer het is: Ik lig in bed.

Ik kan niet slapen. Het is donker buiten. Ik zie de maan en de sterren.” (Het is nacht.)

“Ik zeg een zin en jullie moeten raden waar het is: Het is druk. Er staat een lange rij voor de kassa. De mevrouw die voor mij staat heeft haar winkelwagentje helemaal vol. Ik heb alleen een pak melk om af te rekenen.” (in de supermarkt)

Kern – Instructie**15**

U legt uit:

“Als je iets niet precies vertelt, maar er wel van alles over zegt, noem je dat ‘omschrijven’. Je geeft een omschrijving.”

Hierna schrijft u op het bord:

wanneer**waar****vanmorgen****thuis****vroeger****op school****in de vakantie****in de bieb**

U zegt:

“Hier zie je een aantal woorden die je vertellen wanneer of waar iets gebeurt. Kies allemaal één van deze woorden en bedenk in stilte een omschrijving. Je mag het woord niet noemen.”

Geef vervolgens enkele leerlingen een beurt en laat ze het woord dat ze hebben gekozen omschrijven. De andere leerlingen raden om welk woord het gaat.

U maakt samen opdracht 1 op bladzijde 44 van het Werkboek en laat de kinderen opdracht 2 op bladzijde 45 in tweetallen maken.

extra opdrachten: - Werkboek 9, bladzijde 46, oefening 3 en 4

U legt even de extra oefeningen op bladzijde 46 uit en daarna maken de leerlingen de oefeningen zelfstandig. U biedt hulp waar nodig is.

Afsluiting	10
-------------------	-----------

U bekijkt samen met de leerlingen de woordparachute 'Soorten winkels'. U vertelt dat u in een van deze winkels bent en omschrijft de winkel. De leerlingen raden vervolgens in welke winkel u zich bevindt. Draai de rollen ook een keer om en laat een leerling omschrijven in welke winkel hij is.

Didactische tip: Herhaal de Woordwebben van dit thema regelmatig, gedurende het thema. U kunt dit doen door een themawoord te omschrijven en de leerlingen te laten raden welk woord bij de omschrijving hoort of door vragen te stellen over de desbetreffende Woordwebben. Hoe vaker de woorden aan bod komen, hoe beter ze blijven 'plakken'.

Antwoorden	
-------------------	--

Werkboek 9, blz. 44 t/m 46

1

bijvoorbeeld:

- 1 Debby en Lisa kopen konijnenvoer. Ze kijken naar alle dieren die te koop zijn.*
- 2 Kenneth past een broek en kijkt in alle spiegels om hem heen.*

2

bijvoorbeeld:

- 1 Een dag geleden is Emile naar de speelgoedwinkel geweest.*
- 2 Alle winkels zijn gesloten als het donker is.*

extra 3

bijvoorbeeld:

- 1 (Je kunt er veel kopen en er is een roltrap.)*
- 2 Je koopt er planten en andere dingen voor de tuin.*
- 3 Er zijn daar veel verschillende winkels bij elkaar.*

extra 4

bijvoorbeeld:

- 1 Het is warm en zonnig.*
- 2 Alle kinderen spelen even buiten.*
- 3 De dag dat je je geboortedag viert.*

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **de achternaam**, **de voornaam**, en **de roepnaam**.
- De leerlingen oefenen het hanteren van de taal-denkrelatie middel-doel.

Materiaal

Klassikaal

- Woordspoor 5, Wordweb 5

Individueel

- Werkboek 9, bladzijde 47 en 48
- Taalleesboek, bladzijde 117

Vorbereiding

- Zorg voor een telefoonboek.
- Schrijf op het bord:
 - abcdefg**
 - hijklmnop**
 - qrstuvw**
 - xyz die doen ook mee**
 - abcdefg**
 - dit is het hele abc**

Betekenis van de woorden

de voornaam:	Je voornaam is de naam die je ouders je gegeven hebben, bijvoorbeeld Anna of John. Sommige mensen hebben meer dan een voornaam. Je voornaam staat voor je achternaam.
de achternaam:	Je achternaam is je familienaam. Die is hetzelfde als de naam van je vader of moeder.
de roepnaam:	Je roepnaam is de naam waarmee je aangesproken wordt. Het is vaak een verkorting van je volledige naam.

Start**5**

U schrijft het alfabet op het bord en zingt met de leerlingen het abc-lied.

Kern – Instructie 1**15**

U schrijft uw volledige naam op het bord. U legt de woorden **de voornaam**, **de achternaam** en **de roepnaam** uit aan de hand van uw eigen naam en Wordweb 5. U vraagt aan de leerlingen met welke letter uw **voornaam** begint en met welke letter uw **achternaam** begint.

U bespreekt vervolgens de namen van de leerlingen in uw klas. Is hun **voornaam** hetzelfde als hun **roepnaam**? Met welke letter begint hun **voornaam**, **achternaam** en **roepnaam**?

U herhaalt de vorige Wordwebben samen met de leerlingen.

U vertelt dat het alfabet ook heel handig is om te kennen als je een telefoonnummer wilt opzoeken in het telefoonboek. De namen in het telefoonboek staan namelijk op alfabet. Kies een leerling uit en zoek zijn **achternaam** op in het telefoonboek. Kies een volgende leerling uit en vraag of zijn **achternaam** voor of achter de naam van de vorige leerling in het telefoonboek staat. Herhaal deze oefening een paar keer.

Schrijf op het bord:

<u>middel</u>	<u>doel</u>
telefoonboek	...
telefoon	...
winkelwagentje	...
...	schrijven
...	skaten
...	om kleren te passen

U bespreekt met de leerlingen welke woorden er op de stippelijntjes komen te staan.

Kern – Instructie 2	15
----------------------------	-----------

U leest samen met de leerlingen Tekst 1 op bladzijde 117 van het Taalleesboek. U maakt samen met de leerlingen opdrachten 1.1 tot en met 1.4 op bladzijde 47 en 48 van het Werkboek.

Afsluiting	10
-------------------	-----------

U zingt het abc-lied nog een keer met de leerlingen. Vraag aan de leerlingen of de tekst in de tegenwoordige- of de verleden tijd staat. (tegenwoordige tijd) Verander de tekst vervolgens samen in de verleden tijd.

Antwoorden	
-------------------	--

Werkboek 9, blz. 47 en 48

1.1

b een weettekst

(Laat de leerlingen vertellen hoe zij tot hun antwoord zijn gekomen.)

1.2

b over Yanomami-indianen

1.3

c in het oerwoud

1.4

middel

(een scherpe steen)

(een botje)

een stuk boomschors

doel

(een mes maken)

een pijlpunt (maken)

(een touw maken)

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **overdekt** en **in de open lucht**.
- De leerlingen oefenen met de vaardigheid 'een gesprek kort samenvatten'.

Materiaal

Klassikaal

- Woordweb 4, Woordspoor 4

Individueel

- Taalleesboek, bladzijde 126
- Werkboek 9, bladzijde 49

Betekenis van de woorden:

overdekt: Als iets overdekt is, zit er een dak op.

in de open lucht: In de open lucht betekent: buiten.

Start**10**

U herhaalt de Woordwebben die tot nu toe behandeld zijn. Kijk als laatste met de kinderen naar het Woordweb 'SOORTEN WINKELS'. U vertelt dat er in de stad een nieuw **overdekt** winkelcentrum wordt geopend met allerlei soorten winkels. Vraag aan de leerlingen wat voor soort winkel zij zouden willen beginnen als ze mochten kiezen. Als de leerlingen winkels noemen die nog niet in het Woordweb staan, schrijf deze dan in het Woordweb erbij.

Kern – Instructie 1**5**

U legt de begrippen **overdekt** en **in de open lucht** uit aan de hand van Woordweb 4. Gebruik hierbij als voorbeeld het verschil tussen een **overdekt** winkelcentrum en een winkelcentrum **in de open lucht**.

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2**25**

U zegt:

“We gaan een gesprek met elkaar voeren. We luisteren goed naar elkaar en proberen telkens kort samen te vatten wat er gezegd is. Samenvatten is iets kort navertellen.”

De leerlingen zitten in een kring. U bekijkt met de leerlingen de afbeelding op bladzijde 126 van het Taalleesboek en laat een paar leerlingen vertellen wat er te zien is. U geeft hierbij aan dat er sprake is van een **overdekt** winkelcentrum, waar veel winkeliers een aantal van hun artikelen buiten hebben gestald.

In het kringgesprek stelt u de volgende vragen:

- “Wat is het voordeel van **overdekt** winkelen?” (Als het regent kun je ook gewoon winkelen, het is niet zo warm.)
- “Waarom zetten veel winkeliers een deel van hun spullen buiten?” (aandacht trekken)
- “Wat zou een winkelier nog meer kunnen doen om klanten naar binnen te lokken?”

U laat het kringgesprek samenvatten door enkele leerlingen. U bespreekt met de leerlingen hoe je iets kunt samenvatten. U vraagt bijvoorbeeld of alles wat gezegd is, genoemd moet worden in een samenvatting. (nee, alleen het belangrijkste)

Afsluiting

5

U speelt het spel ‘Ik heb een speelgoedwinkel en ik verkoop...’ U zegt de zin:

“Ik heb een speelgoedwinkel en ik verkoop een knuffelbeer.”

De volgende leerling herhaalt de zin en het door u gekozen voorwerp en verzint er nog een voorwerp bij. Bijvoorbeeld:

“Ik heb een speelgoedwinkel en ik verkoop een knuffelbeer en een bal.”

De volgende leerling herhaalt de zin, de genoemde voorwerpen in de juiste volgorde en vult dit aan met een zelf gekozen voorwerp. Zo gaat het door tot iemand de juiste volgorde niet meer kan onthouden. Bij deze leerling begint u opnieuw.

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **de reclame, aanbieden, lokken en opvallen**.
- De leerlingen beschouwen de aard en functie van reclame-uitingen.

Materiaal

Klassikaal

- Woordweb 5, Woordcluster 5
- Woordweb 6, Woordspoor 6

Individueel

- Taalleesboek, bladzijde 129 en 130
- Werkboek, bladzijde 50 t/m 53

Extra oefening

- Werkboek 9, bladzijde 52, oefening 3

Vorbereiding

- Zorg voor post-it's.

Betekenis van de woorden:

de reclame: Als iemand reclame voor iets maakt, zegt hij dat het heel goed of leuk is. Hij hoopt dat veel mensen het dan gaan kopen.

aanbieden: Als je een ander iets aanbiedt, zeg je dat je het hem wilt geven.

lokken: Iemand lokken betekent iets of iemand naar je toe proberen te halen. Je lokt bijvoorbeeld een hond met een koekje.

opvallen: Als iets opvalt, is het anders dan andere dingen. Je moet er dan vanzelf naar kijken. Iemand die opvalt ziet er bijzonder (niet alledaags) uit, of doet bijzondere dingen.

Start**5**

U begint op de toon van een marktkoopman:

“Deze les wordt helemaal geweldig! Het wordt de mooiste les van het hele jaar. Mis hem niet! Kom niet te laat!”

Dan zegt u:

“Ik maakte even **reclame** voor deze les. In deze les gaan we kijken naar **reclame**. Wat is **reclame** en waar kom je **reclame** tegen.”

Kern – Instructie 1**10**

U legt uit:

“**Reclame** maken voor iets, doe je omdat je iets wilt verkopen. Je wilt een artikel verkopen. Als je **reclame** maakt, zorg je dat je

opvalt. Als iets **opvalt**, is het anders dan andere dingen. Je moet er dan vanzelf naar kijken. Een marktkoopman **valt** meestal **op** door hard te schreeuwen.

In winkels zijn er vaak dingen in **de aanbieding**. Ze zijn dan goedkoper dan anders. Daarmee **lokt** de winkel je naar binnen. Als je iemand **lokt**, zorg je ervoor dat hij naar je toe komt.”

U laat de leerlingen Woordweb 5 zien.

U stelt vragen als:

- “Waar kom je **reclame** tegen?
- Hoe probeert een **reclame** op te vallen?
- Noem een voorbeeld van een **reclame** die je leuk vindt.
- Hoe **lokt** een winkel je naar binnen?
- Weet jij nu een **aanbieding** van de supermarkt of de speelgoedwinkel of een andere winkel?”

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2	25
----------------------------	-----------

U leest en bespreekt met de leerlingen de reclametekst bij nummer 1, op bladzijde 129 van het Taalleesboek. U vraagt aan de leerlingen waar je deze advertentie zou kunnen tegenkomen. (in de etalage van een winkel, in de krant)

U vertelt vervolgens dat een advertentie probeert **op te vallen**, anders lezen mensen de advertentie niet. U vraagt aan de leerlingen hoe deze advertentie probeert **op te vallen**.

U maakt met de leerlingen opdracht 1 en 2 op bladzijde 51 van het Werkboek en opdracht 4 op bladzijde 53.

extra opdrachten: - Werkboek 9, bladzijde 52, oefening 3

U legt oefening 3 op bladzijde 52 van het Werkboek even uit en de leerlingen maken deze oefening zelfstandig. U biedt hulp waar nodig is.

Afsluiting	5
-------------------	----------

U speelt het spel ‘Ik heb een speelgoedwinkel en ik verkoop...’ U zegt de zin

“Ik heb een speelgoedwinkel en ik verkoop een knuffelbeer.”

De volgende leerling herhaalt de zin en het door u gekozen voorwerp en verzint er nog een voorwerp bij.

Bijvoorbeeld:

“Ik heb een speelgoedwinkel en ik verkoop een knuffelbeer en een bal.”

De volgende leerling herhaalt de zin, de genoemde voorwerpen in de juiste volgorde en vult dit aan met een zelf gekozen voorwerp.

Zo gaat het door tot iemand de juiste volgorde niet meer kan onthouden. Bij deze leerling begint u opnieuw.

Didactische tip: De volgende woorden komen voor in de reclames op bladzijde 129 en 130 van het Taalleesboek en behoeven eventueel extra uitleg:

belonen: iemand belonen betekent: hem iets geven omdat hij iets goeds heeft gedaan.

ontvangen: iets ontvangen is het krijgen.

Hierbij kunt u Woordweb 6 gebruiken.

Antwoorden

Werkboek 9, blz. 50 t/m 53

1

- 1 In de supermarkt kun je ook vers brood kopen.
- 2 Nu vindt u dus alles onder één dak.

2

- 1 De supermarkt bestaat 25 jaar en viert daarom feest.
- 2 door een verassing te geven aan elke vijftiengste bezoeker

extraplus 3

zelfgeschreven, versierde reclametekst, waar in ieder geval de zelfgekozen naam van de 'supertandpasta' in voorkomt

Woordenschat

4

	<i>waar</i>	<i>niet waar</i>
1 Krippie Krisp Chips is in de aanbieding.	x	
2 De zak van Krippie Krisp Chips valt heel erg op.		x
3 De zak van Krakie Knal Chips valt heel erg op.	x	
4 Krakie Knal Chips lokt mensen met verassingen.	x	
5 Krippie Krisp Chips lokt mensen met verassingen.		x
6 Krippie Krisp Chips lokt mensen door goedkoper te zijn.	x	

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de *f* in *v* verandert.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de *s* in *z* verandert.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met *aai*, *ooi* of *oei* en een /u/-klank.
- De leerlingen oefenen met het vinden van de persoonsvorm, door de tijd of het aantal te veranderen.

Materiaal

Klassikaal

- Youtubefilmpje 'Taal actief Spellinganimatie woorden met aai, ooi en oei':
<https://youtu.be/F-5UcVvuFow>

Individueel

- Werkboek 9, bladzijde 54 t/m 58
- U schrijft de volgende woorden onder elkaar op het bord:
spelen
speelt
speelde
speelden

Start**5**

U schrijft de volgende zinnen op het bord:

“Ik verhuis”, zei de gans tegen de muis.

Toen de ganzen gingen verhuizen, kregen de muizen eindelijk rust.

U leest de zinnen eerst een keer voor en daarna klassikaal in koor.

U onderstreept de woorden *verhuis*, *gans* en *muis* en ook *ganzen*, *muizen* en *verhuizen*.

U vraagt de leerlingen of ze nog weten wanneer de *s* een *z* wordt. In de hierop volgende discussie komt u op de regels:

- Als je een woord dat eindigt op een *s* langer maakt, verandert de *s* vaak in een *z*.
- Aan het eind van een woord schrijf je nooit een *z*.

U vraagt de leerlingen of er nog meer letters zijn met dezelfde soort regels. (ja, bij de *f* en de *v*.)

- Als je een woord dat eindigt op een *f* langer maakt, verandert de *f* vaak in een *v*.
- Aan het eind van een woord schrijf je nooit een *v*.

Kern – Instructie 1**15**

U laat het filmpje over *aai, ooi, oei* zien. (link: <https://youtu.be/F-5UcVvuFow>, of zoeken naar 'taal actief aai ooi oei'). Hierin worden op het eind woorden genoemd met meer klankgroepen: *lawaaï, dooier* en *sproeier*. U vertelt dat de leerlingen gaan oefenen met beide soorten woorden. Dus woorden die eindigen op *aai, ooi* of *oei*, maar ook woorden waarin *aai, ooi* en *oei* samengaan met andere klanken of klankgroepen.

De leerlingen nemen het Werkboek voor zich op bladzijde 54 tot en 55. U bespreekt de opdrachten 1, 2, en 3. Opdracht 1 laat u maken als een dictee. U leest de volgende zinnen op, waarvan een deel al staat ingevuld in het Werkboek. De leerlingen vullen in: *aa, oo, oe, aai, ooi* of *oei*.

Let u bij het voorlezen goed op het uitspreken van de verschillende klanken, zodat de leerlingen goed kunnen horen wat ze in moeten vullen.

- 1 Het *waait* hard *vandaag*.
- 2 De *poot* van de *stoel* is kapot.
- 3 Ik *roei* in de *boot*.
- 4 Hij *staat* stil.
- 5 Zijn *broer* *zwaait* naar ons.
- 6 Ik *aai* de *poes*.
- 7 De *kraai* vliegt *hoog*.
- 8 De *bloem* *bloeit* *mooi*.
- 9 De *koe* *loeit*.
- 10 De hond *schooit* om een *koekje*.

Oefening 2 en 3 kunnen de leerlingen na een uitleg, zelfstandig maken. U helpt de leerlingen waar dat nodig is.

Extra:

U bespreekt de opdrachten 4, 5 en 6 op bladzijde 56 tot en 57 met de leerlingen. U maakt de eerste twee zinnen gezamenlijk. Daarna kunnen de leerlingen de oefeningen in tweetallen afmaken. Het nakijken doet u weer klassikaal, waarbij u de antwoorden op het bord schrijft.

De leerlingen kunnen vervolgens controleren of ze het goed geschreven hebben en hun antwoord eventueel verbeteren.

Kern – Instructie 2

15

Stap 1

De volgende woorden staan op het bord:

spelen
speelt
speelde
speelden

De leerlingen pakken opdracht 7.1 op bladzijde 58 in het Werkboek voor zich. De leerlingen bedenken bij ieder woord een zin. Daarna moeten de leerlingen aangeven of het verleden of tegenwoordige tijd is en ook of het om enkelvoud of meervoud gaat. U vraagt aan welk woord in de zin je dit kunt zien. Wie weet nog hoe je dit woord noemt? (de persoonsvorm) Laat de persoonsvorm in iedere zin onderstrepen.

Stap 2

U vraagt wie er kan zeggen hoe je de persoonsvorm vindt. (De tijd veranderen of van meervoud enkelvoud maken of omgekeerd.) De leerlingen zoeken in tweetallen de persoonsvorm in de zinnen bij opdracht 7.2.

Afsluiting

10

U kijkt de oefeningen samen na.

Als afsluiting van de les speelt u galgje met bijvoorbeeld het woord *papegaaien*.

Antwoorden

Werkboek 9, blz. 54 t/m 58

1

1 waait, vandaag, 2 poot, stoel, 3 roei, boot, 4 staat, 5 broer, zwaait, 6 aai, poes, 7 kraai, hoog, 8 bloem, bloeit, mooi, 9 koe, loeit, 10 schooit, koekje

2

*1 De koe loeit.
2 Als ik roei, word ik moe.
3 Het gras groeit.
4 Hij zwaait naar zijn zus.
5 De haan kraait.*

3

bestrooien, papegaaien, mooist, besproeien, uitzwaaien, overgooien, begroeien, verdraaien, koeien

4

A roeit, groeit, strooi

B sproeit, saai, 3 nooit

5

twee duiven, vier hoeven, enkele huizen, lange brieven, wij blozen, een bos rozen, wij blijven, twee lieve kinderen, een mond vol kiezen, oude bazen

6

rovers stroever

draven brieven

blozen dieven

glazen muizen

7.1

eigen zinnen

7.2

1 De jongen loopt op straat.

2 Ik koop iets in de winkel.

3 Mijn ouders gingen naar de film.

4 Gisteren kregen we taart.

5 De kinderen zwommen in de zee.

6 Andrea schrijft een brief.

7 De meester zit op een hoge kruk.

8 De meisjes voetballen op het schoolplein.

Diagnostische toets

- Spelling
 - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de *f* in *v* verandert.
 - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de *s* in *z* verandert.
 - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met *aai*, *ooi* of *oei* en een /u/-klank.
- Taalbeschouwing
 - De leerlingen kunnen zinnen in de onvoltooid tegenwoordige tijd in de verleden tijd schrijven en omgekeerd.
- Leesbegrip
 - De leerlingen kunnen de taaldenrelatie middel-doel hanteren.
- Woordenschat
 - De leerlingen beheersen de woorden van de woordclusters zowel passief als actief.
 - De leerlingen beheersen de betekenisrelaties tussen de doelwoorden.

Materiaal

Klassikaal

Individueel

- Toetsboek thema 9, Toetsblad 1 t/m 10

Vorbereiding

- Toetsbladen kopiëren en er een Toetsboekje van maken.

Start**5**

U zegt:

“Vandaag en morgen krijgen jullie een toets van dit thema. Als jullie een Toetsboekje hebben gekregen, mogen jullie niet meer praten. We herhalen eerst de Woordwebben uit dit thema. Daarna beginnen we met een dictee. Vervolgens kijken we naar de opdrachten die jullie gaan maken. Jullie gaan de opdrachten individueel maken. Als je klaar bent, kijk je het werk nog eens goed na en daarna mag je stil iets voor jezelf doen.”

Kern – Instructie**30**

U herhaalt de Woordwebben van thema 9. U kunt dit op verschillende manieren doen. Bijvoorbeeld: u omschrijft een woord en laat de kinderen raden om welk woord het gaat.

Lesinhoud

Herhaling

- Spelling
 - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de *f* in *v* verandert.
 - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden waarin ten opzichte van het grondwoord de *s* in *z* verandert.
 - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met *aai*, *ooi* of *oei* en een /u/-klank.
- Taalbeschouwing
 - De leerlingen kunnen zinnen in de onvoltooid tegenwoordige tijd in de verleden tijd schrijven en omgekeerd.
- Leesbegrip
 - De leerlingen kunnen de taaldenkrelatie middel-doel hanteren.
- Woordenschat
 - De leerlingen beheersen de woorden van de woordclusters zowel passief als actief.
 - De leerlingen beheersen de betekenisrelaties tussen de doelwoorden.

Verdieping

- Een aantal doelen die in voorgaande thema's tijdens de lessen Taalbeschouwing, Leesbegrip en Woordenschat aan de orde zijn gekomen.

Materiaal

Klassikaal

- alle Woordwebben van dit thema

Individueel

- Werkboek 9, bladzijde 59 t/m 69, herhaling
- Werkboek 9, bladzijde 70 t/m 75, verdieping
- kleurpotloden

Start**5**

U vertelt de leerlingen dat u de les van vandaag en morgen met de hele klas gaat beginnen, maar dat u daarna met kleinere groepen gaat werken. De leerlingen die de toets goed gemaakt hebben, gaan eerst zelfstandig aan het werk met de herhalingsopdrachten en maken daarna de verdiepingsopdrachten. De andere kinderen gaan met u de herhalingsoefeningen maken.

Kern – Instructie**30****VERDIEPING**

De leerlingen die volgens de diagnostische toets de doelen beheersen, werken zelfstandig (individueel of in tweetallen) aan de herhalings- en verdiepingsopdrachten.

U vertelt deze leerlingen wat ze moeten doen door de opdrachten op bladzijde 70 t/m 75 van het Werkboek kort door te nemen. U wijst hen erop dat ze elkaar mogen helpen wanneer ze een vraag hebben.

HERHALING

De leerlingen die de herhalingsoefeningen gaan maken, worden door u begeleid (extra instructie).

Spelling:

U herhaalt de regels die in de spellingslessen aan de orde zijn gekomen:

- Als je een woord dat eindigt op een f langer maakt, verandert de f vaak in een v.
- Als je een woord dat eindigt op een s langer maakt, verandert de s vaak in een z.
- Onthoud ook:
 - * Aan het eind van een woord schrijf je nooit een v.
 - * Aan het eind van een woord schrijf je nooit een z.
- Bij woorden met aai, ooi en oei, hoor je /aaj/, /ooj/ en /oej/, maar je schrijft in plaats van een j, een i.
- Bij langere woorden met aai, ooi en oei, zoals haaien, mooie of knoeide, hoor je een /u/, maar je schrijft een e.

U bespreekt de opdrachten steeds voordat zij deze gaan maken.

- opdracht 1: U laat de plaatjes eerst door de leerlingen benoemen en helpt hen bij de plaatjes die zij niet herkennen.
- De rest van de opdrachten bespreekt u met de leerlingen. Na de eerste paar zinnen kunt u hen de rest van de oefening zelfstandig laten maken. Maar als u merkt dat dit nog niet gaat, maakt u ze gezamenlijk.

Taalbeschouwing:

U leest samen met de leerlingen de eerste vier zinnen van opdracht 7 op bladzijde 63 van het Werkboek.

U vertelt de leerlingen dat deze zinnen allemaal nu gebeuren. Ze staan in de tegenwoordige tijd. U laat de vier zinnen oplezen met 'nu' erin.

Daarna laat u de zinnen nog eens oplezen. U zegt dat het nu 'vroeger-zinnen' moeten worden. 'Vroeger' betekent dat het vorig jaar, vorige week of gisteren gebeurde, in de verleden tijd. Als er in elke zin dus 'gisteren' of 'vroeger' wordt toegevoegd dan wordt het een 'vroeger' zin. U laat dit doen en vraagt telkens welk woord verandert.

De leerlingen maken zelfstandig de overige zinnen en u controleert en bespreekt de antwoorden.

Leesbegrip:

U geeft een aantal oefeningen, waarbij de leerlingen het middel, dan wel het doel moeten vaststellen.

Middel

Geld

..... (portemonnee)

..... (advertentie)

Doel

..... (betalen)

geld bewaren

reclame

U loopt de opdrachten op bladzijde 64 t/m 67 samen door. Hierna maken de leerlingen de opdrachten zelfstandig.

Woordenschat:

U bespreekt de Woordwebben. U laat de leerlingen een uitleg geven van de woorden die ze aangeboden kregen. U laat andere leerlingen helpen met de uitleg. U verbetert en voegt toe indien het nodig is.

Vervolgens maken de leerlingen zelfstandig of in tweetallen de opdrachten op bladzijde 68 en 69 van het Werkboek.

Stellen:**Stap 1**

Vraag de leerlingen om een voorwerp in de klas te omschrijven in andere woorden. Geef een aantal leerlingen een beurt om hun omschrijving te vertellen zodat de andere leerlingen het woord kunnen raden.

Afsluiting**5**

U speelt het spel 'Galgje' met een aantal doelwoorden van het thema.

Antwoorden

Werkboek 9, blz. 59 t/m 75

Herhaling

Spelling**1**

een vaas - twee vazen, een reus – vijf reuzen, en matroos – zes matrozen, een neus – drie neuzen, een buis – zeven buizen, een doos – negen dozen, een laars – vier laarzen

2.1

1 dief, 2 neef, 3 brief, 4 braaf, 5 stijf, 6 scheef

2.2

1 dieven, 2 neven, 3 brieven, 4 brave, 5 stijve, scheve

3

1 draai, 2 aai, 3 gooi, 4 naai, 5 roei, 6 mooi, 7 kooi, 8 hooi

4

*Ik zwaai, de kooi, het waait
 Het is mooi, Ik sproei, Zij knoeit
 foei, Ik naai, een kraai
 Ik strooi, De koe loeit, Het vlees is taai*

5

*1 groeien, bloeien, 2 maaien, 3 gooien, 4 zaaien, 5 bemoeien, 6 kooien, 7 mooier, 8 strooien,
 9 zwaaien, 10 knoeien*

6

zelfbedachte woorden

Taalbeschouwing**7**

<i>1 – stond</i>	<i>8 – liep, zag</i>
<i>2 – stond</i>	<i>9 - bleef</i>
<i>3 – trok</i>	<i>10 – drukte</i>
<i>4 – zei</i>	<i>11 - kwam</i>
<i>5 – keek</i>	<i>12 - vroeg</i>
<i>6 – stond</i>	<i>13 - zei</i>
<i>7 – stonden</i>	<i>14 – lachte</i>

8

*1 Sidney schrijft met een dikke viltstift.
 2 a het middel
 3 bijvoorbeeld: balpen, potlood, vulpen
 4 1 boodschappen vervoeren
 2 snoep
 3 cadeau
 4 kopieerapparaat*

9

*1 1 appels 4 zout
 2 boter 5 eieren
 3 suiker 6 bakmeel
 2 om beter te onthouden wat hij nodig heeft
 3 deegroller – deeg rollen
 oven – bakken
 mes – schillen
 vork – prakken
 mixer – mixen*

10

mager, halfvol, vol

11

Als je heel bleek ziet, dan zie je lijkbleek.

Als je rode wangen hebt van de warmte, dan heb je blosjes.

Als je rood wordt van schaamte, dan ben je aan het blozen.

12

1 omschrijven

2 de touwbrug

3 de boom

13

1 In de zomer gaan ze naar een zwembad in de openlucht.

2 In de winter gaan ze naar een overdekt zwembad.

14

1 alles onder één dak: Je hoeft niet naar buiten om naar een andere winkel te gaan.

2 ontvangen: iets krijgen

3 belonen: iemand iets geven, omdat iemand iets goed heeft gedaan

4 de advertentie: een stukje in de krant om iets te koop aan te bieden

5 de zwaardvis: een vis met een lange, uitstekende bovenkaak die lijkt op een zwaard

6 het artikel: een ding dat je in de winkel kunt kopen

Verdieping

Taalbeschouwing**15**

Tim rook de geur van een pijp.

Er vlogen vogels er naartoe.

16

zelfbedachte zinnen met de gegeven woorden.

Leesbegrip**17**

1 d Mustafa moet zijn winkel sluiten.

2 a Ja, want je kunt de gebeurtenissen op een tijdlijn zetten.

3 a Mustafa is bang dat zijn winkel moet verdwijnen.

4 Onderwerp tweede couplet: De winkel van Bertus is weg.

Onderwerp derde couplet: Mustafa vertrekt.

6 om mensen te lokken (Hij wilde alles verkopen wat er nog in zijn winkel stond.)

Woordenschat**18**

1 in de haven

2 in de paskamer

3 in het tuincentrum

19

ingekleurd: juf Madeleine, Sidney, Fatima, Violet

20

1 Janssen

2 Violet

3 Violetta

21

eigen tekst

Lesinhoud

- De leerlingen passen de doelwoorden van het thema toe.

Materiaal

Klassikaal

- de Woordwebben van dit thema

Individueel

- Werkboek, bladzijde 76 t/m 78

Vorbereiding

- Zorg voor kladblaadjes en kleurpotloden.

Start**5**

U herhaalt met de leerlingen de Woordwebben van dit thema. Bij de Woordparachute 'verschillende soorten winkels' vraagt u aan de leerlingen wat voor soort winkel zij zouden willen hebben en wat voor artikelen ze daar dan zouden verkopen.

Kern – Instructie**35**

U bespreekt met de leerlingen de opdrachten 1 t/m 3 op bladzijde 76 t/m 78 van het Werkboek. Hier wordt in stappen uitgelegd wat de leerlingen moeten doen. Het resultaat is een stripverhaal over een gebeurtenis in een winkel.

Afsluiting**5**

U laat verschillende leerlingen hun stripverhaal presenteren.

Bijlagen

- **Toetsbladen 9**
- **Controletoets**
- **Alfabetische woordenlijst**
- **Woordenlijst betekenissen**
- **Spellinghulp**

Toetsbladen

Controletoets

Alfabetische woordenlijst

Doelwoordenlijst Thema 9

1. aanbieden
2. aanleggen
3. achternaam, de
4. afdeling, de
5. artikel, het
6. babyartikelen, de
7. belonen
8. blosjes, de
9. blozen
10. broodafdeling, de
11. centrum, het
12. etalage, de
13. groenteafdeling, de
14. halfvol
15. haven, de
16. huishoudartikelen, de
17. in de open lucht
18. kade, de
19. lijkbleek
20. lokken
21. mager
22. ontvangen
23. opvallen
24. overdekt
25. paskamer, de
26. reclame, de
27. roepnaam, de
28. stadscentrum, het
29. tuincentrum, het
30. vol
31. voornaam, de
32. vuurrood
33. warenhuis, het
34. winkelcentrum, het

Woordenlijst betekenissen

de blosjes:

Een blosje is een rode vlek op je wangen. Die krijg je bijvoorbeeld van de warmte, of als je je schaamt.

blozen:

Als je bloost, worden je wangen rood, bijvoorbeeld van verlegenheid of van schaamte.

lijkbleek:

Als iemand lijkbleek is, ziet hij heel erg bleek. Iemand is bijvoorbeeld lijkbleek als hij heel erg schrikt van iets of ziek is.

vuurrood:

Vuurrood is: heel erg rood.

de afdeling:

Een winkel is vaak verdeeld in afdelingen. Op een afdeling liggen dezelfde dingen bij elkaar. In een warenhuis vind je bijvoorbeeld het speelgoed bij de speelgoedafdeling.

de broodafdeling:

Op de broodafdeling van de supermarkt liggen allerlei soorten brood, broodjes en gebakjes bij elkaar.

de groenteafdeling:

Op de groenteafdeling van de supermarkt liggen allerlei soorten groenten bij elkaar.

halfvol:

Als melk halfvol is, dan zit er voor de helft minder vet in dan bij gewone (volle) melk.

mager:

Als iets mager is betekent dat dat er weinig of geen vet in zit. Als melk mager is dan zit er weinig vet in.

vol:

Als melk vol is, dan zit er veel vet in.

de etalage:

Een etalage is een ruimte in een winkel achter een ruit. Je kunt er dingen zien die je in de winkel kunt kopen.

de paskamer:

Een paskamer is een klein hokje in een winkel waarin je kleren kunt passen.

het warenhuis:

Een warenhuis is een grote winkel. Je kunt er van alles kopen. Vaak hebben warenhuizen veel verdiepingen.

het centrum:

Het centrum is het midden van iets. (Teken een cirkel op het bord, zet in het midden van de cirkel een stip en vertel dat dit het centrum is van de cirkel.)

het stadscentrum:

Het stadscentrum is het deel van de stad waar je een heleboel winkels en restaurants bij elkaar hebt.

het tuincentrum:

Een tuincentrum is een grote winkel waar je van alles kunt kopen voor de tuin.

het winkelcentrum:

Een winkelcentrum is een soms overdekte plaats waar een heleboel winkels bij elkaar gebouwd zijn.

de bankpas:

Een bankpas is een klein kaartje met je naam, handtekening en bankrekeningnummer. Met een bankpas kun je bij de bank geld halen. Met een bankpas kun je ook in een winkel betalen door te pinnen.

het betaalmiddel:

Een betaalmiddel is een middel waarmee je iets kunt kopen. Geld is een betaalmiddel. Een pinpasje kun je ook als betaalmiddel gebruiken.

de creditcard:

Een creditkaart is een klein kaartje waarmee je iets kunt kopen. Je hoeft het dan pas achteraf te betalen.

contant geld:

Contant geld zijn bankbiljetten en munten..

het artikel:

Een artikel is een ding dat je in een winkel kunt kopen.

de babyartikelen:

Babyartikelen zijn dingen die je kunt kopen voor baby's, zoals een flesje, luiers of babykleertjes.

de huishoudartikelen:

Huishoudartikelen zijn dingen die je kunt kopen om het huishouden te doen, zoals een stofzuiger, een stoffer en blik en een dweil.

het huishouden:

Het huishouden is al het werk dat in huis gedaan moet worden, zoals stofzuigen, eten koken en afwassen.

de achternaam:

Je achternaam is je familienaam. Die is hetzelfde als de naam van je vader en/of moeder.

de roepnaam:

Je roepnaam is de naam waarmee je aangesproken wordt. Het is vaak een verkorting van je volledige naam, bijvoorbeeld Jan-Jantje.

de voornaam:

Je voornaam is de naam die je ouders je gegeven hebben, bijvoorbeeld Anna of John. Sommige mensen hebben meer dan één voornaam. Je voornaam staat voor je achternaam.

in de open lucht:

In de open lucht betekent: buiten.

overdekt:

Als iets overdekt is, zit er een dak op.

aanbieden:

Als je een ander iets aanbiedt, zeg je dat je het hem wilt geven.

lokken:

Iemand lokken betekent iets of iemand naar je toe proberen te halen. Je lukt bijvoorbeeld een hond met een koekje.

opvallen:

Als iets opvalt, is het anders dan andere dingen. Je moet er dan vanzelf naar kijken. Iemand die opvalt ziet er bijzonder (niet alledaags) uit, of doet bijzondere dingen.

de reclame:

Als iemand reclame voor iets maakt, zegt hij dat het heel goed of leuk is. Hij hoopt dat veel mensen het dan gaan kopen.

op het nippertje:

Op het nippertje betekent op het allerlaatste moment; nog net. Bijvoorbeeld: Bas haalde de trein op het nippertje.

te laat:

Te laat betekent later dan je wilde of later dan je had afgesproken. Te laat is het tegenovergestelde van te vroeg. Bijvoorbeeld: Sander komt altijd te laat op school.

vroegtijdig:

Vroegtijdig is een deftig woord voor vroeg. Vroegtijdig kan ook betekenen; eerder dan gewoonlijk. Bijvoorbeeld: Jozefien vertrok wel 10 minuten eerder van huis dan gewoonlijk. Daardoor was ze vroegtijdig op het station.

Spellinghulp

Woordenlijst**Veelgebruikte woorden**

acht	goed	maken	over	weten
alle	grote	mama	papa	wij
alles	had	me	school	willen
ander	hebben	meer	te	ze
beurt	het	mensen	tegen	zeggen
bij	hij	mij	toch	zei
blijven	ja	mijn	u	zeven
de	je	moeder	vijf	zich
deze	jullie	moeten	voor	zij
door	kijken	mogen	vragen	zijn
een	kind	nou	waren	zo
er	komen	nu	we	
even	krijgen	oma	weer	
fout	kunnen	opa	werd	

Woorden die met f beginnen

fabriek	fiets	flauw	foppen	
friet				
fantastisch	figuur	fles	fornuis	fris
februari	fijn	flink	foto	
fruit				
fee	file	flits	fotograaf	
fuik				
feest	film	fluit	fout	
fel	fladderen	folder	framboos	
fier	flat	fontein	Frans	

Woorden die met v beginnen

vaart	veel	vijf	vlug	
vriend				
vaas	veer	vijver	voedsel	vrij
vacht	vegen	viool	voelen	
vrijdag				
vader	veld	vis	voet	
vroeg				
vals	vent	vlag	vogel	
vroeger				

Thema 9**Winkel in en winkel uit**

vandaag	ventiel	vlam	vol
vrolijk			
vandaan	verder	vlees	voor
vrouw			
vangen	verf	vlek	voorzichtig
vrucht			
varken	versje	vleugel	vork
vuil			
vast	vest	vlieg	vos
vuist			
vat	vet	vlinder	vouwen
vulkaan			
vechten	vier	vloer	vraag
vulpen			
vee	vies	vlucht	vragen

Woorden met /g/ = ch

och	pech	toch	zich
-----	------	------	------

Woorden met ei

afscheid	eik	karwei	paleis	
trein				
allebei	eiland	keihard	plein	
veilig				
allerlei	eind	keizer	pleister	
vrijheid				
beide	eindelijk	klein	prei	
wei				
bereiken	fontein	leiden	reiger	
weide				
dweil	geheim	leiding	reis	
weigeren				
ei	geit	mei	reizen	zei
eigen	gewei	meisje	reiziger	zeil
eigenlijk	hei	omleiden	sein	
eigenwijs	heide	overeind	steiger	

Woorden met /ie/ = i

abrikoos	figuur	limonade	piloot
artikel	gitaar	liniaal	rivier
benzine	idee	liter	ski

Thema 9

Winkel in en winkel uit

citroen	idiot	lucifer	taxi
dia	januari	microfoon	televisie
diamant	juli	minister	titel
dirigent	juni	minuut	tosti
etiket	kapitein	nasi	viool
familie	kilo	macaroni	visite
februari	kritiek	olifant	
feliciteren	lampion	piano	

Woorden met ij

altijd	grijpen	mij	schijnen	vlakbij
begrijpen	grijs	mijn	schilderij	vrij
bij	hij	nijdig	schrijven	vrijdag
bijl	hijgen	nijlpaard	smijten	vrijheid
bijna	ijs	ontbijt	snijden	vrolijk
blij	ijverig	opzij	spijker	wij
blijven	jij	partij	spijt	wijd
boerderij	kijken	pijl	stijf	wijk
cijfer	konijn	pijn	stijgen	wijn
dijk	krijgen	pijp	strijkijzer	wijs
dikwijls	krijt	prijs	tegelijk	wijzer
eigenlijk	kwijt	rij	terwijl	woestijn
eigenwijs	lijden	rijden	tijd	zij
eindelijk	lijf	rijk	tijger	zijn
fijn	lijm	rijm	twijfelen	
gelijk	lijn	rijp	vijand	
glijden	lijst	rijst	vijf	
gordijn	medelijden	schijf	vijver	

Woorden met au

- 1 De **paus** rijdt in een **blauwe auto**.
- 2 In de **pauze** eten we **gauw** een **augurk** en **rauwe** ham.
- 3 Is de pizza een beetje **flauw**? Doe er dan **sau**s over.
- 4 De kater slaat plotseling met zijn **klauw** naar de **pauw**.
- 5 **Au!** Die broek zit veel te **nauw**.
- 6 'Haal een glas **lauwe** melk voor me!', **snauwt** de man
- 7 De poes **klauterde** in een hoge boom, waar ze de hele dag bleef **miauwen**.
- 8 Oma vindt het erg **benauwd** in de **sauna**.
- 9 'Ik heb een **kabeljauw** gevangen met een stukje **kauwgom!**, roept de visser.

Thema 9

Winkel in en winkel uit

Woorden die met z beginnen

zaad	ze	zeven	zoeken
zout			
zaag	zee	zich	zoemen
zuchten			
zaaien	zeep	ziek	zoen
zullen			
zaak	zeggen	zien	zoet
zuur			
zaal	zei	ziezo	zolder
zwaan			
zacht	zeil	zij	zomer
zwaar			
zadel	zeker	zijn	zon
zwak			
zagen	zeldzaam	zilver	zonde
zwart			
zak	zelf	zin	zonder
zand	zes	zitten	zoon
zaterdag	zeuren	zo	zorg

Regels om te onthouden

1 woorden met d of t

- Als de eindklank van een woord een /t/ is, maak je het woord langer. Als je een /d/ hoort, is de eindletter van het woord ook een *d*.

hond – honden

2 cht

- Als je na een korte klank /gt/ hoort, dan schrijf je *cht*, behalve bij *ligt*, *legt*, en *zegt*

lucht

3 sch

- Als je aan het begin van een woord /sg/ hoort, schrijf je altijd *sch*.
school

4 g(t) of ch(t)

- Als je na een lange klank of na een tweetekenklank een /g/ hoort, schrijf je een *g*.
plaagt – zwoegt

5 ng of nk

- Als je na een /ng/-klank een /k/-klank hoort (/ngk/), schrijf je *nk*.
denk

6 /u/-klank

- Als je een /u/ hoort op een lage stemtrap, dan schrijf je een *e* en als je een /u/ hoort op een hoge stemtrap schrijf je een *u*.
vroeger – geluk

7 eer, oor en eur

- Je hoort /ir/, /or/ of /ur/, maar je schrijft *eer*, *oor* of *eur*.
speer – koor – deur

8 aai, ooi en oei

- Je hoort /aaj/, /ooj/ en /oej/, maar je schrijft *aai*, *ooi* en *oei*.
zwaaien – mooi – bloei

9 het verdelen van woorden in klankgroepen

- Hoor je een medeklinker (k, l, m, etc....) of een tweetekensklank (ui, oe, au, etc.....) aan het eind van een klankgroep dan schrijf je het woord zoals je het hoort. (struiken)
-

- Hoor je een lange klank aan het einde van een klankgroep, dan schrijf je alleen maar een klinker. (jager)
-

- Hoor je een korte klank aan het einde van een klankgroep, dan schrijf je twee medeklinkers. (bakker)
-

10 woorden die eindigen op de klank /ee/, /aa/, /oo/ en /uu/

- Hoor je aan het eind van een woord /aa/, /oo/, /uu/, dan schrijf je a, o, u.
-

- Hoor je een /ee/, dan schrijf je er twee.
-

